PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Štev. 177 (1865) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. 1. gr. TRST, sobota 28. julija 1951 Cena 20 lir

Prispevajte za Kulturni dom

Cinična igra

Odkar je Malik preko radia OZN namignil, da bi Moskva (z njo vred pa tudi neposredno zapleteni sateliti) pristala na prenehanje sovražnosti po načelih, ki jih je vse mesece prej tako odločno odklanjala in napadala, je kominformovska propaganda pozabila na Stalinove februarske grožnje, češ čete OZN bodo vržene v morje, in začela svojo ploščo vrteti v obratno smer: mirovna politika velikega Stalina je omogočila pogajanja za mir na Koreji.

Do neke mere temu ni mogoče oporekati; vojna na Koreji se je začela po volji Moskve in se bo končala takrat, ko bo Moskva to hotela. Zdi se, da je ta trenutek prišel. Kremelj je očitno spoznal, da je korejska pustolovščina doživela neuspeh, še več, da ga dan za dnem spravlja v neugodnejši položaj, da vedno bolj postavlja na laž njegove hvalisave miroljubne fraze, da ga v mednarodni areni vedno bolj izolira, da mu skratka ne prinaša ne vojaških ne političnih predmoti, da o gospodarskih sploh ne govorimo, saj je vsa Koreja ena sama velika razvalina. Zato se je Moskva odločila, da na grmadi zločinsko pokončanih človeških trupel ponudi roko sprave.

Toda ali je zasluga za mir, če ustaviš napad, ki si ga začel — in še to samo zato, ker z napadom nisi uspel? Ali, je zasluga za mir, če potem, ko si ugonobil milijon in več človeških življenj, ko si do tal porušil cvetočo deželo, ko si postavil svetovni mir na kocko, vihtiš z oljkovo vejico in kot Noe z barke spuščaš s kremeljskega ozidja golobčke miru: dovolj je prelite krvi, dajmo mir svetu, ki ga je tako potreben?

Mar pred enim letom svet ni bil potreben miru?

Mar je zasluga za mir, če postaviš sam ponudbe, ki si jih skoraj leto dni zavračal, ker so jih postavljali drugi?

Res, nehvaležen posel si naprti na ramo, kdor neti vojno in hoče klub temu veljati za apostola miru!

Dejansko sovjetska vlada takrat, ko je morala vgrizniti v kislo jabolko in pristati na mirovna pogajanja na Koreji po načelih OZN, ni bila v prijetnem položaju. Slo je za to: kako vzdržati živo pravljico o napadu OZN na Koreji, če bodo Združeni narodi takoj po Malikovi, vrhu tega prve dni še nejasni ponudbi, takoj pripravljeni skleniti mir? Kakšen napadalec je vendar to, ki na prvo ponudbo sovražnika, ki je bil vojaško poražen, pristane — ne na kapitulacijo, temveč na pogajanja o premirju na črti, ki so jo njegove čete že prešle?

Kominformistična propaganda je takoj udarila ob veliki zvon. Toda bobneče besede o mirovni politiki Moskve so izzvenele nekam v prazno v svetu, ki je zaradi sovjetskega napada na Koreji in dolgega trmoglavega odklanjanja vseh možnosti za mirno rešitev, dokler je bilo vsaj še malce upanja, da napad uspe, preživel leto, polno bojazni in tesnobnega pričakovanja. Svet je videl v Malikovi ponudbi samo priznanje popolnega neuspeha in pa dejstva, da je politika izzivanja lokalnih napadov trčila ob trden jez kolektivne varnosti, ki je ob korejskem napadu prestala svojo prvo preskušnjo.

Če bi se pogajanja v Kaesongu končala hitro in z uspehom, bi se to prepričanje v svetu samo še utrdilo. Pa ne le v svetu: v ZSSR, v deželi totalne cenzure, slepočnic in nagobčnikov, bi marsikdo ob takem razvoju pomislil, da vrag morda le ni tako črn, kot ga slikajo.

Zaradi svojega prestiža je Moskva doslej že dvakrat izzvala prekinitev pogajanj, na katerih doslej sploh še niso prišli do tega, da bi razpravljali o premirju samem, temveč so govorili le o dnevnem redu konference za premirje. Prvič je šlo za novinarje, ki so jim kominformistični delegati hoteli kratiti dostop do kraja, kjer se vrši konferenca; drugič za vpletanje političnih vprašanj v razpravljanje, ki se tiče samo pripravljanja razgovorov o vojaškem premirju.

Obakrat so Kitajci in Severnokorejci po nekaj dneh odnehali od svojega stališča. Obakrat je kominformovska propaganda zatrobila v veliki rog: omogočili smo nadaljevanje pogajanj!

Obakrat je očitno šlo za vnaprej pripravljen manever, ki naj povzroči zastoj konference za nekaj dni, nato pa s »popuščanjem« nudi kar največ propagandnih argumentov.

Vse to bi končno lahko bila nedolžna prestižna igra, ko bi šlo za frnikule ali ko bi se pravdali o ne vem kakšnem metafizičnem vprašanju. Toda medtem se vojna na Koreji nadaljuje, in vsak dan, ki gre pri pogajanjih v izgubo, pomeni nove človeške žrtve in novega razdejanja, obenem pa nadaljevanje stanja, ki je nevarno za svetovni mir.

Moskovskim mogotcem pa so človeška življenja očitno vredna manj kot frnikule, metafizična dogma o Stalinovi nezmotljivosti pa več kot svetovni mir. In to cinično igro z usodo ljudi in sveta si upa imenovati Longo v včerajšnji «Unità» «sovjetsko mirovno iniciativo!»

Ogromni propagandni napor kominformističnih glasil zadnjih dni dokazuje, da se sami zavedajo, kako malo ljudi jim še verjame.

LR Hrvatska in Bosna-Hercegovina proslavili desetletnico vstaje

Govor maršala Tita v Bosanskem Novem in v Knežici pod Kozaro
Predstavniki ameriške metodistične cerkve v Beogradu

ZAGREB, 27. — Danes proslavljata jugoslovanski ljudski republiki Hrvatska ter Bosna in Hercegovina desetletnico ljudske vstaje proti fašističnim okupatorjem. Ob tej priliki je bilo sinoči v Zagrebu veliko zborovanje, katerega se je udeležilo okoli sto tisoč ljudi. V glavnem mestu Bosne in Hercegovine, Sarajevu, je bila sinoči svečana akademija. Danes so bila v številnih krajih teh dveh republik množična zborovanja.

V vasi Knežice pod planino Kozaro v zahodni Bosni je bilo v navzočnosti več kakor sto tisoč ljudi veliko zborovanje ob priliki proslave vstaje proti okupatorju v jugoslovanski republiki Bosni in Hercegovini. Navzoč je bil tudi predsednik jugoslovanske vlade maršal Tito s svojim spremstvom. Na proslavi je imel maršal Tito govor ob burnem pozdravljanju vseh navzočih.

Planina Kozara v zahodni Bosni je bila žarišče in glavno oporišče prvih partizanskih odredov, ki so se borili proti okupatorju in domačim kvislingom.

Na potovanju iz Dalmacije v bosansko krajino, kamor je prišel včeraj popoldne, je maršala Tita prebivalstvo prisrčno pozdravljalo. Včeraj popoldne je maršal Tito prišel v Bihač, kjer je leta 1942 bil ustanovljen AVNOJ.

Odgovarjajoč na pozdrave v Bosanskem Novim na reki Uni, kjer so mu priredili prisrčen sprejem, je maršal Tito med drugim dejal: «Jugoslovanskim narodom ni nihče prinesel na krožniku tega, kar imajo, pa tudi ne Rdeča armada na svojih bajonetih, kakor govorita Stalin in Molotov v svojih pismih, s katerimi nas obrekujejo, pač pa je vse, kar imajo, zgrajeno na kosteh sinov in hčera jugoslovanskih narodov. Zato z gnusom odbijamo vse njihove žalitve in se ne bojimo groženj, katerih se poslužujejo proti nam in ki jih stalno od časa do časa ponavljajo, kakor je to pred dnevi napravil Molotov v Varšavi, ko ni imel nič pametnejšega povedati. Mi se groženj ne bojimo. Nismo se jih bali niti tedaj, ko je Hitler, ko je razpisoval nagrade na naše glave, govoril, da nas bo jutri uničil. Prišel je jutri in pojutrišnjem in vsa štiri leta vojne. Poginil je Hitler, za čigar glavo ne bi jaz tedaj dal niti pet para, ker sem vedel, da bo propadel. Niti danes se ne bojimo groženj. Urediti si hočemo svoje življenje, kakor znamo in moremo, in do danes smo že pokazali, kaj znamo in kaj moremo.

Danes je prišla v Beograd skupina 20 predstavnikov ameriške metodistične cerkve pod vodstvom tajnika odbora metodistične cerkve za svetovni mir g. Charlesa Bose. Na postaji je goste čakal predstavnik državne komisije za verska vprašanja pri predsedstvu vlade dr. Nikola Vukčević. Predstavniki ameriške metodistične cerkve so v Jugoslaviji že štiri dni. Obiskali so tudi ljudsko republiko Črno goro.

* * *

Novi izredni opolnomočeni minister Izraela v Jugoslaviji je danes izročil poverilnice predsedniku prezidija Ljudske skupščine FLRJ dr. Ivanu Ribarju. Navzoči so bili tudi tajnik prezidija Mile Peruničić, predstavniki jugoslovanskega ministrstva za zunanje zadeve in izraelskega poslaništva v Beogradu.

Sestanek treh

NEW YORK, 27. — Ameriški listi javljajo, da se imajo po podpisu japonske mirovne pogodbe sestati trije zahodni zunanji ministri. Isti so prepričani, da sestanek v San Franciscu ne bo trajal več kot štiri dni. Zunanji ministri bi se sestali v Washingtonu naslednji teden. Takoj nato bi se sestal v Ottawi atlantski svet. Ta zasedanja bi trajala še en teden.

Odločitve glede teh sestankov bodo padle prihodnji teden. Na sestankih bi razpravljali predvsem o nemškemu doprinosu k zahodni obrambi in vključitvi Grčije in Turčije v atlantski pakt.

Indijsko-pakistanski odnosi

NOVI DELHI, 27. — Medtem ko uradni krogi ostajajo rezervirani glede vabila pakistanskega ministrskega predsednika, naj Nehru odpotuje v pakistansko glavno mesto Karači na razgovore o napetosti med obema deželama, pa indijski tisk soglasno zatrjuje, da je to vabilo «malo obetajoče», ker ga spremljajo «neprejemljivi predlogi». Poluradni list «Hindustan» pravi, da želi Pakistan prijateljstvo z Indijo samo pod pogojem, da Indija pristane na njegove zahteve glede Kašmirja in nekaterih drugih vprašanj.

Iz Karačija pa poročajo, da je pakistanska vlada sklenila povečati vojsko za štiri nove prostovoljske bataljone. Danes so bile v Karačiju manifestacije, na katerih so zahtevali ureditev kašmirskega spora. Demonstranti so kričali: «Živel Pakistan, smrt Indiji!»

WASHINGTON, 27. — Poslanska zbornica je danes odobrila resolucijo, ki priporoča prenehanje vojnega stanja z Nemčijo. Resolucija bo predložena še senatu.

MNENJE V KROGIH ZDRUŽENIH NARODOV O POLITIKI SZ

Govor Molotova je dokaz da SZ ogroža svetovni mir

Nova taktika v sovjetski napadalni politiki je očividno naperjena v prvi vrsti proti kolektivni varnosti Združenih narodov

NEW YORK, 27. — V krogih Združenih narodov sodijo, da je nedavni govor Molotova v Varšavi povzročil Sovjetski zvezi veliko škodo v tujini. Z grožnjami Jugoslaviji — poudarjajo ti krogi — je Molotov ponovno pokazal svetu, da Sovjetska zveza ni prenehala z napadalnimi nameni. Hkrati je ta govor pokazal svetovni javnosti, da je Sovjetska zveza tista, ki ogroža svetovni mir, ker ni dvoma, da bi vsak sovjetski napad v Evropi, bodisi neposreden ali posreden po njenih satelitih, pripeljal naravnost v svetovno vojno. Govor Molotova pa razen tega ni koristil, pač pa nasprotno, zelo škodil novemu kurzu, ki se v zadnjem času obeta v sovjetski zunanjepolitični taktiki. V Združenih narodih so mnenja, da Molotov ni grozil samo Jugoslaviji, pač pa da je v prvi vrsti grozil narodom Vzhodne Evrope, kateri vedno bolj težijo po svobodi in neodvisnosti.

Večina v Združenih narodih je mnenja, da se na splošno ne more govoriti o opustitvi napadalnih namenov Sovjetske zveze. Govori se lahko — poudarjajo v Združenih narodih — samo o novi taktiki iste sovjetske napadalne politike. Govor Molotova v Varšavi najbolje potrjuje pravilnost tega mnenja. To mnenje se poudarja v razpravah v krogih Združenih narodov o vprašanju, ali nekatere nove poteze, ki so se pojavile v zunanji politiki Sovjetske zveze v zadnjem času, pomenijo spremembo sovjetske zunanje politike na splošno, ali pa gre samo za spremembo sovjetske zunanjepolitične taktike.

Če je točno, da je Moskva začela menjavati svojo zunanjepolitično taktiko, tedaj je na podlagi splošne ocene v Združenih narodih ta taktika naperjena v prvi vrsti proti kolektivni varnosti Združenih narodov. Z novo zunanjepolitično taktiko bi želeli Rusi uspavati sovjetsko javnost in izključiti Združene narode od reševanja perečih mednarodnih vprašanj, ker se zavedajo, da kolektivna varnost Združenih narodov, ki temelji na načelu nedeljivosti svetovnega miru, pomeni največjo oviro njenim napadalnim težnjam. Toda človeštvo se je po težkih izkušnjah nedavne preteklosti prepričalo, da pomeni kolektivna varnost vseh narodov, velikih in malih, edino stvarno jamstvo za mir v svetu. Zato je bila splošna reakcija v Združenih narodih na začetje «mirovne» poteze Moskve, kakor tudi na govor Molotova, — da je treba še dalje okrepiti kolektivno varnost Združenih narodov.

Paasikivi v novem finskem parlamentu

HELSINKI, 27. — Predsednik finske republike Paasikivi je danes govoril na prvi seji novega finskega parlamenta. V svojem govoru je obžaloval, da so se Finci tako v malem številu udeležili zadnjih volitev. Izrekel je prepričanje, da bodo mogli v sedanjem parlamentu izglasovati zakon, s katerim bodo dobili Alandski otoki avtonomno vlado.

Sporazum o postopku v Kesongu

Za izdelavo podrobnosti je imenovana mešana komisija - Razgovori o razmejitveni črti

KESONG, 27. — Današnji sestanek v Kesongu se je začel ob 10 in se je zaključil ob 11.15. Uradno javljajo, da bodo dosegli načelni sporazum o vprašanjih, ki se tičejo postopka in upravnih začev. Za pripravo podrobnosti o načelnem sporazumu, sta obe delegaciji imenovali mešano komisijo častnikov.

Voditelj zavezniške delegacije admiral Joy je podal «konkretno izjavo» o eni od točk dnevnega reda.

General Nuckols ni hotel na današnji tiskovni konferenci povedati, o kateri točki so razpravljali na današnjem sestanku. Mnenja pa so, da so govorili o določitvi razmejitvene črte in demilitariziranega področja. Nuckols je izjavil, da je admiral Joy na sestanku izrazil strogo vojaško stališče, na katero se imajo delegati OZN namen omejiti.

Admiral Joy je ob začetku sestanka podal izjavo, ki je trajala 52 minut, vštevši čas potreben za prevajanje. Med to izjavo je voditelju nasprotne delegacije predložil vojaške zemljevide, zato da pojasni «neko važno vprašanje»; zemljevide je general Nam Il sprejel brez komentarja.

Po izjavi admirala Joya je sledila dvajsetminutna razprava o postopku na podlagi včerajšnjih predlogov voditelja delegacije OZN. Dosežen je bil načelni sporazum, je izjavil general Nuckols, ki je pripomnil, da so imeli ti predlogi namen pospešiti dokončni sporazum o prenehanju sovražnosti.

General Nam Il je nato opozoril delegate OZN na «majhne napake v nazivih», posebno «glede označitve komunistične vojske na Koreji». Pojasnil je, da je treba eno vojsko imenovati «ljudska vojska ljudske demokratične republike Koreje», drugo pa «vojska prostovoljcev kitajskega ljudstva». Admiral Joy je sprejel tako označitev.

Voditelj nasprotne delegacije je nato zahteval odložitev sestanka na jutri zjutraj, verjetno zaradi tega, da prouči predloge, ki jih je postavila delegacija OZN.

General Nuckols je razen tega izjavil, da vsebuje četrta točka dnevnega reda ne samo vprašanje vojnih ujetnikov, pač pa tudi vprašanje usode članov konzulatov, novinarjev, trgovcev in cerkvenih oseb — vsega 75 oseb — ki so jih ujeli od začetka vojne.

Francoski tisk obširno piše o včerajšnjem sporazumu v Kesongu. Vendar pa so komentarji redki in zdi se, da diplomatski opazovalci rajši čakajo na razvoj dogodkov, preden se izrečejo.

Londonski tisk beleži z optimizmom vest, da so se v Londonu sporazumeli o dnevnem redu. «Manchester Guardian» odločno trdi, da so v Kesongu dejansko napredovali. Vendar pa pripominja, da mora najtežji del pogajanj še priti, ker so se do sedaj sporazumeli le o dnevnem redu.

Truman zahteva pomoč za arabske begunce

WASHINGTON, 27. — V pismu odboroma za nakazila predstavniške zbornice in senata zahteva predsednik Truman naj ameriški kongres takoj nakaže 5 milijonov dolarjev kot nujno pomoč arabskim beguncem iz Palestine. Truman pravi, da je pomoč takoj nujno potrebna, da preprečijo primere smrti od glada pri mnogih beguncih in da preprečijo poslabšanje sedanjega kritičnega položaja na bližnjem Vzhodu.

Če bo kongres odobril Trumanove zahteve, bodo ameriško pomoč nakazali potom organizacije ZN za obnovo, ki upravlja fonde za pomoč približno 800 tisoč arabskim beguncem iz Palestine. Truman pravi v svojem pismu, da je 5 milijonov dolarjev potrebnih kot pomoč v avgustu in septembru.

V preteklosti so prispevale Združene države nad polovico vseh fondov ZN za pomoč beguncem.

Truman poudarja, da skupna resolucija za začasna nakazila, katere je odobril senat ta mesec, ne določa pomoči za palestinske begunce. Nadalje poudarja Truman, da je v načrtu za vzajemno obrambno pomoč določenih za pomoč beguncem 50 milijonov dolarjev.

WASHINGTON, 27. — Predsednik Truman je danes obsodil priselitve preseljevanje tisočev madžarskih državljanov. Dodal je, da ZDA proučujejo možnost intervencije pri madžarski vladi.

Satelitska armada v Vzhodni Nemčiji

BEOGRAD, 27. — Današnja «Borba» piše o satelitski armadi, ki jo ZSSR ustvarja v Vzhodni Nemčiji pod imenom «Volkspolizei» — «ljudska policija». «Ta satelitska armada», pravi list, «je bila ustanovljena v skladu z nemiroljubnimi načrti vlade ZSSR in je poslušen instrument moskovske politike».

«Borba» prikazuje razvoj te armade in poudarja, da je ZSSR že v novembru 1949 osnovala v svoji coni Nemčije armado od 70.000 mož, ki je obsegala tudi artilerijske in oklopne enote, letalstvo in mornarico. Leta 1950, ko je bila izvršena reorganizacija «ljudske policije», je bila ta razdeljena na tri formacije: vojaške enote, polvojaške policijske enote in redno policijo.

Vse te enote so oborožene z avtomatskim orožje, večinoma nemškega izvora, razpolagajo pa tudi s topovi, protiletalsko artilerijo, lahkimi in težkimi oklopnimi avtomobili, z ruskimi metalci ognja ter s tanki Tiger, T-34 in Stalin.

Danes šteje ta maskirana vzhodno nemška vojska 197.800 mož.

List dodaja, da se je v Vzhodni Nemčiji začela tudi proizvodnja orožja, tako da en del oborožitvene proizvodnje po načrtu za oborožitev sovjetskega bloka odpade na sovjetsko cono Nemčije. Na Turinškem več tovarn proizvaja pehotno orožje, za kamuflažo pa tudi nekoliko lovskih pušk. Razna velika podjetja — Saurer, Henschel, Siemens in druga, katerih tovarne v Vzhodni Nemčiji pripadajo danes sovjetsko-nemški mešani družbi, prav tako delajo za sovjetski oboroženi načrt. Največ vojne industrije je koncentrirano na Srednjem Saškem. V Magdeburgu izdelujejo tudi dele za ruske tanke vrste T-34.

Tovarna strojev v mestu Zwickau izdeluje tudi rakete in orožje, ki je podobno V-1 in V-2.

V Vzhodni Nemčiji so tudi ležišča urana, ki jih Rusi na veliko izkorišča jo.

«Vse to, oboroževanja pravi «Borba», ki ga ZSSR izvaja v Vzhodni Nemčiji, se skriva pod firmo «ljudske policije». Dejansko ta «policija» ni nič drugega kot redna satelitska vojska v Nemčiji, ki obsega veliko število divizij. Nemški militarizem se obnavlja pod okriljem Moskve, ki skuša s svojimi parolami o miru metati svetu prah v oči, da bi prikrila napadalno bistvo svoje politike kršitve sporazumov, ustvarjanja napetosti in žarišč, ki so nevarna za mir v svetu».

ZDA in Španija

Nenadna smrt šefa ameriških pomorskih sil admirala Foresta Shermana blizu Neaplja je vzbudila po vsem svetu razumljivo pozornost, saj gre za enega najvplivnejših predstavnikov ameriških pomorskih sil. Sherman je potoval po Evropi od 10. julija in pogajal se je o vključitvi Francove Španije v obrambo Zahodne Evrope. Smrt pa ga je prehitela, da svoje naloge ni mogel izpolniti.

Admiral Sherman se je ustavil najprej v Španiji. Tam je ostal tri dni in se večkrat sestal s španskim fašističnim diktatorjem Francom. Iz Španije se je napotil v Pariz, kjer je ostal 31 ur in se posvetoval s predstavniki ameriške in francoske vojske. Iz Pariza se je napotil v London, odkoder je z letalom nadaljeval potovanje v Neapelj. Tam se je sestal z glavnim poveljnikom ameriških pomorskih sil v Evropi admiralom Carneyem. Iz Italije se je nameraval vrniti v Ameriko, pa ga je na ameriški ladji «Mount Olympus» blizu Neaplja zadela srčna kaj.

Glavni cilj Shermanovega potovanja po Evropi je bil, pregovoriti Franca, da bi Španija dovolila zgraditi na svojem ozemlju vojaška oporišča. Ameriška oporišča naj bi se razprostirala od Pirenejev tja do Seville. Sherman je zahteval od Franca tudi, naj bi imelo ameriško VI. brodovje pravico uporabljati španska pomorska oporišča. Ni pa znano, ali vse to drži v celoti ali samo delno, kajti ZDA in Španija molčita o svojih pogajanjih ko grob.

Pogajanja admirala Shermana so vzbudila v Zahodni Evropi veliko nezadovoljstvo Anglija, Francija in druge države Atlantskega pakta so takoj nastopile proti tej ameriški politiki, češ da bi bila politična škoda od sodelovanja s Španijo večja, kakor pa morebitne vojaške koristi. Tudi v Ameriki mnogi politiki nasprotujejo zbližanju med ZDA in Francovo Španijo. Uradni ameriški krogi za zdaj še «čakajo» in nočejo govoriti o spremembi v španski vladi. Mnogi ameriški politiki pa so skeptični. Tudi nekateri ameriški listi nasprotujejo najnovejšemu koraku v ameriški zunanji politiki. Tako je New York Post posvetila oni dan uvodnik napadu na ameriško politiko, da bi dobile ZDA letalsko oporišče v Španiji. V njem je rečeno da je Franco «med demokratično borbo proti fašizmu vodil svojo privatno vojno proti svobodi». Tokrat sta London in Pariz bolje razumela stvar.

Vidimo torej, da je naletela Shermanova misija na odpor tudi v Ameriki, Shermanu se je posrečilo samo poslati pismeno poročilo zunanjepolitičnemu odboru Predstavniškega doma. V njem zahteva večjo vojaško pomoč Levantu in Sredozemlju, češ da je v tem delu sveta «nestanoviten mir». S tem pa je bila Shermanova misija tudi končana.

Funkcionarji ameriškega zunanjega ministrstva izjavljajo, da smrt admirala Shermana ne bo preprečila nadaljnjih razgovorov o vojaški zvezi med ZD in Španijo, za katero so že položeni temelji. Reuter poroča, da je admiral Sherman že prej poslal Washingtonu podrobna poročila o svojih pogajanjih s Francom. Navzoč je bil tudi ameriški veleposlanik v Madridu Griffits. Admiral Sherman je obvestil o svojih pogajanjih v Madridu tudi generala Eisenhowerja in vrhovnega poveljnika ameriških pomorskih sil v Vzhodnem Atlantiku in Sredozemlju admirala Carneya.

Komentarji tiska o rešitvi italijanske krize

RIM, 27. — De Gasperi se je danes sestal s predsednikom senata in s predsednikom poslanske zbornice. Določeno je bilo, da bo vlada podala svoje izjave v torek ob 16 pred senatom, ob 17 pa pred poslansko zbornico.

Politična razprava se bo začela v sredo zjutraj v senatu, popoldne pa v poslanski zbornici, tako da bo razprava potekala vzporedno.

Po glasovanju bo poslanska zbornica razpravljala o finančnih proračunih in računajo, da bo lahko zaključila svoje delo do 9. ali 10. agvgusta.

Ameriški tisk komentira danes sestavo nove vlade in izraža zadovoljstvo, da je vlado sestavil ponovno De Gasperi. Na splošno poudarjajo, da se v italijanski notranji politiki in prav tako v glavnih smernicah zunanje politike ni nič spremenilo, čeprav ni Sforza več zunanji minister. «New York Times» pravi, da je De Gasperi krenil rahlo na levo, toda ne dovolj, da bi spremenil stvari bodisi v notranjosti kakor izven Italije.

List pripominja dalje, da čeprav je krizo povzročil «deflacionistični program vlade», se je zgodilo, da bo Pella ki je bil glavni predmet kritike, še dalje imel prvovrtsni vpliv v italijanski gospodarski politiki, pri čemer mu bo pomagal Vanoni, «ki pripada isti šoli gospodarske previdnosti».

«Christian Science Monitor» piše, da je vlada skoraj enaka kakor prej, in pravi, da je De Gasperi napravil, kar je mogel z materialom, ki ga je imel na razpolago v sedanjih okoliščinah, da pomiri ugovore in kritike raznih tendenc svoje lastne stranke. List pa je mnenja, da De Gasperi ne bo uspel s svojo odločitvijo, da ostane v centrumu rešiti spora med strujami svoje stranke.

«Herald Tribune» predvideva, da bo sedanja vlada malo živela, morda samo do začetka novega leta, ko upa De Gasperi, da bo razširil vladno koalicijo.

Londonski «Times» pa pravi, da je hotel De Gasperi z izmenjavo svojih ministrov pomiriti kritike, vendar pa da nima niti najmanjšega namena spremeniti svojo politiko.

Dalje trdi list, da se bo De Gasperi sedaj lahko še bolj posvetil zadevam zunanje politike. Pri tem omenja revizijo mirovne pogodbe, o kateri da bo v kratkem prišlo do razprave, kar da bi lahko služilo kot priložnost za odstranitev razlik med Italijo in Jugoslavijo.

Kratke vesti

ANKARA, 72. — V obveščenih krogih pravijo, da bodo turške vojne ladje stalno patruljirale ob turški črnomorski obali, zlasti v tistih predelih, kjer so nedavno opazili sovjetske podmornice in strežne ladje. V prvih dneh avgusta bodo v Črnem morju turški mornariški manevri.

* * *

LONDON, 27. — Protest angleške planinske zvez proti načrtu za zgraditev vzpenjače na Matterhorn bo v ponedeljek prišel pred lordsko zbornico.

* * *

WASHINGTON, 27. — Nedavne katastrofalne poplave v Srednji in Zahodni Ameriki so povzročile smrt 69 oseb, 429.000 oseb pa je ostalo brez strehe. Skupno škodo cenijo na več kot eno milijardo dolarjev. Najbolj prizadeti sta državi Kansas in Missouri, precejšnja škoda pa je tudi v državah Iowa, Nebraska in Pennsylvania.

PO 18 DNEI FRANCOSKE VLADNE KRIZE

Zopet poskuša Petsche

Sestanek predstavnikov strank in bivših ministrskih predsednikov - Komentar nevjorškega „Timesa"

PARIZ, 27. — Francoska vladna kriza, ali bolje iskanje človeka, ki bi mogel sestaviti vlado ob sedanjem sporu med socialisti in katoliki, traja že 18. dan. Včeraj zvečer je predsednih Auriol sklical vse najvažnejše predstavnike strank in se z njimi posvetoval. Ko ni prinjih uspel najti sporazuma o vprašanju državne podpore katoliškim šolam in plačilne lestvice za delavce, je poklical danes zjutraj znova finančnega ministra Petscheja in ga pooblastil, naj znova poizkusi najti rešitev v sedanjem položaju. Kot znano, je bil Petsche prvi, ki je dobil Auriolovo pooblastilo za sestavo nove vlade.

Petsche je pa imel preveč slabe izkušnje iz svojih prvih poizkusov. Predsedniku republike je dejal, da ne more takoj sprejeti nalogem to, dokler se ne bo sporazumel s strankami sredine glede programa nove vlade.

Zaradi tega se je danes zvečer udeležil sestanka, na katerem so bili navzoči vsi predsedniki francoskih vlad od leta 1947 naprej. Na koncu sestanka je povedal, da ne bo jutri sklical novega sestanka med voditelji skupin večine. Jutri bodo namreč številni voditelji strank odpotovali iz Pariza. Do sestanka bo prišlo po njegovem mnenju šele prihodnji teden. Medtem pa se bo Petsche posvetoval s posameznimi voditelji strank, ki bodo ostali v prestolnici. Nov sestanek bivših ministrskih predsednikov in voditeljev strank bo sklical v torek.

Da bi preprečil zadnjo rešitev, namreč sestavo manjšinjske vlade, ki ne bi imela večine v parlamentu, se je danes trudil tudi predsednik republike Auriol. Posvetoval se je z voditeljem socialistov Guy Molletom in ga prepričeval, naj se poizkusi približati MRP.

Pomemben komentar o sedanji francoski krizi, v trenutku ko ni nobenega znaka za skorajšnje zbližanje med strankami sredine, objavlja danes newyorški «Times». List je kot znano, blizu demokratske stranke ZDA. Poudarja, da «so težave, ki zaviranjo reševanje sedanje francoske vladne krize, predvsem domače, notranje težave, in da ne zadevajo vprašanj zunanje politike».

Francoski narod spremlja iskanje rešitve iz te domače krize s ciničnim nezanimanjem, česar njegovi prijatelji v tujini ne morejo razumeti. Zanje je končno vseeno, ali bo sestavil novo vlado sedanji kandidat Reynaud ali kdo drugi. Vsekakor pa je jasno, da je francoski narod močnejši kot njegov politični sistem in bolj stabile, kot je bil pred letom dni. Tako ves zahodni svet trpi ob tem, če Francija preveč zadržano spremlja politično življenje in ne more izžarevati vsega svojega vpliva na mednarodno delo.

Harriman in Shepherd odpotovala v London

Nenaden zastoj v sedanjih pogajanjih - Harriman upa, da bodo njegovi razgovori v Londonu razjasnili položaj

TEHERAN, 27. — Britanski poslanik Sir Francis Shepherd in Trumanov posebni odposlanec Averel Harriman sta danes z letalom odpotovala v London, kjer bosta britanski vladi predložila nove predloge za rešitev angleško-iranskega spora.

V diplomatskih krogih tolmačijo nenadno potovanje Shepherda in Harrimana v London kot znak nenadnega poslabšanja položaja. Nekateri funkcionarji angleškega zunanjega ministrstva so izjavili, da Harriman ni bil izrecno povabljen v London in da je odpotoval na lastno pobudo. Predvidevajo, da se bo Harriman sestal s britanskim zunanjim ministrom Morrisonom, ko bo jutri zjutraj prišel v London.

Nenaden zastoj pri pogajanjih je nastal zaradi tega, ker Velika Britanija vztraja pri zahtevi, naj se perzijska vlada obveže, da se bo položaj britanskega osebja v petrolejskih krajih takoj izboljšal. Brez te obljube ne bi bila Velika Britanija pripravljena začeti razgovorov.

Harriman je obema strankama predočil, da je potreben nagel sklep, zato da se prepreči popolna propast perzijske petrolejske industrije. Domnevajo, da je namen njegovega obiska v London poudariti to stališče britanskim voditeljem.

Londonski izvedenci računajo, da bo treba abadansko čistilnico, ki je največja na svetu z zmogljivostjo 25 milijonov ton letno, zapreti še pred koncem prihodnjega tedna, ker bo do rezervoarji kmalu polni.

Britanski funkcionarji poudarjajo nocoj, da Velika Britanija želi sporazum, noče pa tvegati novega neuspeha. Preden pošlje svoje odposlanstvo, hoče vedeti, ali je kakšna možnost uspeha. Iz Teherana pa javljajo, da potuje Harriman v London, ker je mnenja, da britansko poslaništvo v Teherenu ne sodeluje z njim pri iskanju rešitve spora. Zato hoče neposredno obrazložiti londonski vladi svoje predloge.

Harriman se misli vrniti v Teheran v desetih dneh. Za potovanje v London se je odločil po svojih današnjih razgovorih z ministrskim predsednikom Mossadeghom, s šahom in s Shepherdom. Upa, da bodo njegovi razgovori v Londonu razjasnili položaj.

OD LEVE PROTI DESNI: AMERIŠKI POSLANIK GRADY, TRUMANOV ODPOSLANEC HARRIMAN IN BRITANSKI POSLANIK SHEPERD

TRŽAŠKI DNEVNIK

KOLEDAR
OBJAVE - MALI OGLASI

Sobota 28. julija
Zmagoslav, Svetomir
Sonce vzide ob 4.42, zatone ob 19.39. Dolžina dneva 14.57. Luna vzide ob 24.00, zatone ob 15.59.
Jutri, nedelja 29. junija
Marta, Dobrila

SNG iz Trsta že šest let med nami

KOPER, 27. — Z veseljem spremljamo napore naših mladih glesdališčnikov in kulturnih delavcev, ki so si naložili odgovorno nalogo, da iz vrst talentiranih gledaliških amaterjev, s pomočjo poklicnih igralcev, režiserjev in drugih strokovnjakov iz Ljubljane, ustanovijo stalno polprofesionalno gledališče v našem mestu. Iz včeraj objavljenega sestavka Dušana Željeznova je razvidna pripravljenost tudi na težave, ki so s snovanjem novega gledališča v tesni zvezi. Prav je, da se v novem koprskem «Ljudskem gledališču» ne bi ponovile napake, ki so sprožile v kulturnih krogih Slovenije živo diskusijo.

Takoj po zgodovinskih dnevih osvoboditve so igralci SNG iz Trsta prvi prinesli slovensko umetniško besedo med nas. Obiskovali so naše kraje v času, ko še nismo utegnili pospraviti ruševin iz raztreljenih in požganih domov in ni bilo niti temeljnega kamna za zadružne domove, ki danes ponosno krase naše kraje. Težko bomo pozabili decembrski večer 1947, ko je SNG iz Trsta v vlažni in zapuščeni cerkvi Santa Chiara v Kopru odgrnilo zaveso pred Cankarjevim «Kraljem na Betajnovi» in s to predstavo pričelo svojo tretjo redno sezono... Ali pa Gogoljeva «Ženitev» v šolski sobi v Pučah, kjer so obiskovalci sami odnesli vrsto pripravljenih stolic na dvorišče in raje stoje prisostvovali predstavi zato, «da jih bo lahko več v pretesni šolski sobi».

SNG nas obiskuje že šesto leto. Z navdušenjem in premagovanjem vseh težav v coni A, z odločnostjo, ki je redka v vsej gledališki zgodovini, je bilo Slovensko narodno gledališče stalen gost v naših krajih tudi takrat, ko so bile naše zadružne dvorane še nedokončane in za ostale kulturne prireditve «neprimerne».

V zadnji sezoni je SNG uprizorilo v Kopru 16 predstav, med temi tudi premiero Molièrovega «Namišljenega bolnika», v Piranu sedem predstav, v Šmarjah 5, v Dekanih in Bujah pa po eno predstavo.

V šestih letih je Slovensko narodno gledališče obiskalo naše kraje nad 200-krat. S temi obiski je odločilno zaoralo gledališko ledino v našem okrožju in pripomoglo k oblikovanju kulturne zrelosti pri našem občinstvu.

Mimo tako visokega kulturnega deleža, kot ga je za izgradnjo kulturnega življenja v našem okrožju dalo prav SNG za Tržaško ozemlje, ne bo mogel noben objektivni kulturni ali javni delavec. Zato se nam zdi čudno, da je člankar v svojem včerajšnjem sestavku «Ob ustanovitvi stalnega gledališča v Kopru» delo tržaškega SNG zamolčal in preskočil. S tem gotovo ni izrazil mnenja istrskih Slovencev, ki z navdušenjem obiskujemo predstave tržaškega gledališča.

Prepričani smo, da bo SNG iz Trsta tudi v bodoče naš stalen gost in bo tudi novemu «Ljudskemu gledališču v Kopru» tovariško in uspešno pomagalo.

ISTRAN

STANOVANJSKO VPRAŠANJE zopet predmet diskusije na občinski seji

Ni dosti manjkalo, da bi se bila tudi včerajšnja občinska seja, zaradi pomanjkanja zadostnega števila občinskih svetovalcev še predčasno zaključila. Kljub raznim opominom ter ostrim kritikam, so morali tudi včeraj čakati skoraj uro, preden se je zbralo toliko svetovalcev, da so lahko po vseh predpisih pričeli s čitanjem zapisnika.

V glavnem so bila na dnevnem redu le vprašanja upravnega značaja, katera so postavili razni svetovalci. Prva je postavila vprašanje svetovalka Bastiani, ki je predlagala, naj bi bila ustanovljena enotna komisija za dodeljevanje stanovanj ter naj bi bil obenem uveden sistem točk, s katerimi bi bila stanovanja dodeljena raznim prosilcem, namesto dosedanjega načina žrebanja, ki se je pokazal kot zelo krivičen. Odgovoril ji je odbornik Dulci, ki je pojasnil, da je občinski odbor že predlagal Zavezniški vojaški upravi ustanovitev skupnega urada, ki bi imel nalogo deliti na novo zgrajena stanovanja tržaškim prosilcem. V tem uradu naj bi bili predstavniki ECA, IACP, Burlo Garofolo in drugih ustanov, ki gradijo danes stanovanjska poslopja. Z ustanovitvijo novega urada bi bilo prosilcem omogočeno, da bi oddali le eno prošnjo, namesto vseh prošenj, ki so jih morali sedaj pošiljati posameznim ustanovam. Stanovanja bi dodelili posameznikom na podlagi števila točk, ki bi jih vsakdo prejel. Ta načrt je občinski odbor že predložil ZVU, ki pa še ni izrazila svojega mnenja. Ker je svetovalka Bastiani vztrajala pri tem, da bi bilo vprašanje čim prej rešeno, so njen predlog dali na glasovanje. Vsi svetovalci in odborniki so njen predlog soglasno odobrili ter s tem poverili nalogo občinskemu odboru, da podvzame pri vojaški upravi vse korake za čim prejšnjo rešitev tega perečega problema.

Sledili so še drugi svetovalci, ki so postavili razna vprašanja, kot na primer vprašanje zgraditve javne pralnice v starem delu mesta. Na to vprašanje je odgovoril odbornik Visintin, ki je pojasnil, da bo zaenkrat sezidana javna pralnica v Ul. Pondares ter da bo zgraditev drugih pralnic vključena v bodoče gospodarske načrte. Svetovalka Weiss je sprožila tudi vprašanje sklicanja natečaja za nagrado mesta Trst, ki bo podeljena komponistu najboljšega glasbenega dela. V objavi o pogojih, ki jih mora imeti vsakdo, ki se hoče natečaja udeležiti, je bila navedena tudi zahteva, da je zainteresirani italijanske narodnosti. Upravičeno je zato zahtevala, da bi se tudi tukaj ne delale razlike na škodo tržaških prebivalcev slovenske narodnosti, nakar ji je župan Bartoli pojasnil, da gre za pomoto, ker je bila mišljeno italijansko državljanstvo in ne narodnost.

Ker je svetovalec Ghetz ponovno postavil vprašanje potrebe nujne zgraditve tramvajskih in avtobusnih postaj pri Sv. Jakobu ter v bližini pristanišča, je odbornik Bonetti javil, da bo že prihodnji teden otvorjena pri Sv. Jakobu nova tramvajska postaja.

Odbornik Dulci je nato prečital nekaj določb, ki so jih vsi navzoči odobrili; za njim je objavil nekaj določb tudi Visintin, kateremu je sledil še odbornik Cumbat. Ta je med drugim prečital določbo, ki predvideva nekakšen ukrep o priznanju vojnih zaslug vsem občinskim uradnikom. Glede njegovega predloga se je razvila zelo ostra diskusija, v kateri je svetovalec Giampiccoli jasno povedal, da se mu ne zdi prav nič pravilno, da bi se štela v vojne zasluge vsa leta tistim, ki so se borili v vojski pred 8. septembrom 1943, pač pa da bilo treba po njegovem primerno nagraditi vse tiste, ki so se udeležili vojne po tem datumu na strani zavezniških sil. Seveda je bil ob koncu sprejet predlog, ki ga je v začetku prečital odbornik Cumbat.

Ob koncu občinske seje je župan javil, da bo prihodnji ponedeljek izredna občinska seja, na kateri bodo obravnavali vprašanje družinskega davka.

Slovenci v Jugoslaviji Za Kulturni dom v Trstu

V nedeljo 22. t. m. so imeli otroci tržaške kolonije v Polhovem gradcu zaključno kulturno prireditev, na katero so povabili tržane. Iz občinstva je prišla pobuda, da so ob tej priliki zbrali lepo vsoto za tržaški Kulturni dom.

Običajni koroški festival, ki je vsako leto v jugoslovanskem delu Koroške, bo letos 15. septembra v Slovenigradcu. Prireditelji nameravajo prirediti letošnji festival pod geslom «Koroška Trstu» in odstopiti ves čisti dobiček za tržaški Kulturni dom.

VAŽNO
ZA LETOVIŠČARJE

Opozarjamo naše čitatelje, ki gredo na počitnice, da se lahko naroče na «Primorski dnevnik» za kakršnokoli dobo in katerikoli kraj, tudi za inozemstvo. 15 dnevna naročnina znaša 180 lir.

UPRAVA LISTA

Vprašanje „Saturnie" in „Vulcanie" ne sme biti predmet političnih špekulacij

Včeraj zvečer se je sestal odbor za zaščito dela, ustanovljen zaradi krivične premestitve «Saturnie» in «Vulcanie» v Neapelj. Pred pričetkom dnevnega reda je dr. Cariello poudaril, da čaka vse delavce in odbor sam trda borba posebno zato, ker je prevzel pomorstvo v italijanski vladi sen. Coppi, eksponent privatnih tvrdk in znan po umazanih špekulacijah. Tako so na primer dobile od 150 «Liberty» ladij državne družbe samo 18, ostale pa privatniki, ki se niso nikoli bavili s plovbo, prav po zaslugi novega ministra.

Dnevni red včerajšnega sestanka je obsegal v bistvu samo izvolitev izvršilnega odbora. Skoraj brez diskusije so sprejeli za predsednika dr. Vittoria Cariello. Zelo so se pa navzoči sindikalni predstavniki razvneli pri izvolitvi ostalih članov. Izmed dveh predlogov so izglasovali končno predlog predstavnika kominformističnih sindikatov Tominza, ki je predlagal čim ožji odbor petih ljudi, t. j. predstavnikov Delavske zbornice, Enotnih kominformističnih sindikatov in obeh avtonomnih pomorskih sindikatov in predsednika. Predstavniki Delavske zbornice so pa predlagali 9 članov, ki bi predstavljali širši krog prebivalstva. Okoli obeh predlogov se je razvnela zelo živahna diskusija, ki je mestoma dobila značaj rivalitete med obema sindikatoma tako, da je celo predstavnik notranje komisije sindikata «Italie» Teiner izjavil, da kaže, kot bi se šlo samo za glasove.

Mi se strinjamo s čim močnejšim gibanjem, ki naj zajame čim več prebivalcev in ki naj načne končno enkrat resno vprašanje tržaškega ladjevja. Strinjamo se tudi s tem, da so osnovali poseben organ, ki naj bi vodil borbo za to. Vendar nas poleg vprašanja, zakaj niso povabili vseh sindikatov vznemirjajo tudi dvomi o iskrenosti obeh sindikalnih organizacij. Počasnost in omenjeni prepiri za sedeže vzbujajo dvome posebno, ker so volitve tako blizu in je marsikdaj vsa vnema le volilni manever.

Ul. Piccardi zaprta za promet

Občina obvešča, da zaradi začetka dela za kanalizacijo bo Ul. Piccardi zaprta za promet od Ul. Pascoli do Ul. dei Porta od 1. avgusta do konca navedenega dela v ulici.

OF

Krajevni odbor OF Nabrežina organizira za člane in simpatizerje dne 12.VIII.1951 enodnevni izlet v Posojno z ogledom Postojnske jame. Odhod z vlakom.

* * *

Okrajni odbor OF Nabrežina obvešča vse člane in simpatizerje, da bo 12. avgusta izlet v Postojno. Vpisovanje na krajevnih odborih OF v posameznih vaseh.

Čestitke

Danes se poročita tov. Anda Jelinčič in naš delovni tovariš Stanko Andolšek. Ob tej priliki jima želi kolektiv «Primorskega dnevnika» obilo sreče v novem življenju.

Namesto «fantovščine» daruje tov. Stanko Andolšek 5000 lir za Kulturni dom.

DAROVI IN PRISPEVKI

Ob drugi obletnici smrti Dušana Tomažiča darujeta mama in sestra Olga 1.000 lir za Kulturni dom.

Izšel je ponatis prve knjige PUSTOLOVŠČINE DOBREGA VOJAKA ŠVEJKA V SVETOVNI VOJNI v izdaji Založništva tržaškega tiska v Trstu. Knjiga stane 330 lir in je v prodaji v slovenskih knjigarnah

Stern, lastnik dveh barov in hotela „Milano" pred sodniki zaradi nakupa ukradenega blaga

Pred približno 10. ali 12. dnevi so nekateri tatiči ukradli iz ameriškega kluba v Sesljanu 99 steklenic whiskija, 2 radijska aparata in približno 30 kg sladkorja.

Civilna policija je skupno z ameriško kmalu zasledila storilce, ki pa so se že prej iznebili blaga in ga vnovčili. Jasno je bilo, da je steklenice whiskija kupil kak gospodar bara in prav ta misel je po dolgi preiskavi peljala policijo v stanovanje znanega bogataša Sterna, lastnika hotela «Milano», taverne «Stern» in pred kratkim odprtega bara na Korzu «Derby». Po natančni preiskavi po stanovanju, ko je vse kazalo, da so na napačni poti, je policija pogledala tudi v klet in res našla 98 steklenic ukradenega izvora z že odtrganim pečatom tovarne, za kar je Sterna aretirala in ga postavila pred zavezniško sodišče za določanje narokov pod obtožbo nakupa in prikrivanja ukradenega blaga. Po drugi izredno kratki razpravi so Sterna izpustili na začasno svobodo in se bo moral v kratkem zopet predstaviti sodniku

Pijani pomorščak pred zavezniškim sodiščem

William Wilson, zaposlen na neki ladji je kakor vsak mornar stopil z ladje na suho in odšel na sprehod po mestu. Po dolgem tavanju po barih in gostilnah in ko ga je imel precej pod kapo, je poklical taksi in se odpeljal v hotel «Vanoli». Velel je šoferju naj počaka in da bo vožnjo, kakih 400 lir plačal kasneje. V hotelu je od vratarja zahteval sobo in ker mu jo ta ni mogel dati, ker jih ni imel več na razpolago se je vnel prepir, ki se je vlekel v neskončnost. Taksi je še vedno čakal pred vrati in dolg se je seveda večal. Sofer se je tedaj naveličal, stopil k mornarju in zahteval, da mu izplača 1.100 lir. Ker se je temu zdela vožnja draga, se je uprl in začel besneti. Prišla je policija, ga zaprla in spravila včeraj zjutraj pred sodišče, kjer ga je maj. Reaks obsodil na povračilo stroškov šoferju in na plačilo 2.000 lir globe zaradi pijanosti. Končno je mornarja izročil poveljniku ladje z ukazom, da ga ne sme pustiti več na svobodo, dokler bo ladja ostala zasidrana v našem mestu.

S tretjega nadstropja v smrt

Včeraj nad vse zgodaj zjutraj, približno ob 5.30, je tragično preminul 53-letni Alfredo Scocco, stanujoč na Trgu S. Giovanni št. 3. Kako je prišlo do smrtne nesreče nihče ne ve, gotovo, pa je da je mož nepričakovano zletel z okna III. nadstropja, zadel med letom na nek pločevinast okvir hiše in silovito priletel na cementni tlak dvorišča, kjer je obležal. Zdravnik in bolničarji, ki so prišli takoj z rešilnim avtom, niso mogli revežu nuditi nobene pomoči več, ker je bil mož že mrtev. Verjetno si je mož hotel vzeti življenje, toda to ni potrjeno. Scocco je živel skupno s svojo hčerko in z neko sestro, medtem ko je bil že dolgo let ločen od žene, ki baje živi v Trevisu.

„RAZGLEDI"

Izšla je 6. številka «Razgledov» v kateri so prispevki Nikolaja Peršiča, Borisa Pahorja, Dore Gruden, Alojza Rebule, Rada Pregarca. Priloge: Maksim Sedej: Deček z maskami, Veno Pilon: Lakota, Riko Debenjak: Krizanteme, France Mihelič: Tihožitje z lutko, Tone Kralj: Pust.

Noben ljubitelj slovenske kulture in tržaški Slovenec ne sme biti brez te revije!

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠČA

Sumljivi izvor 1.394.500 lir spravil bivšega trgovca v zapor

Star znanec sodišča 38-letni Adolfo Turroni stanujoč v Ul. Crosada 12, se je zopet pojavil pred sodnikom, obtožen, ne kot v preteklosti zaradi prevare, tatvine, pretepa, izsiljevanja, priležništva in tihotapstva, temveč ker so mu našli kar 1 milijonov 394 tisoč 500 lir sumljivega izvora. Toda zadeva je precej zamotana in je bolje, da pogledamo kako je stvar potekala.

Turroni je 9. julija t. l. odšel s «Fiatom 1500» skupno z znancem nekim Causerjem v Pordenone, kjer se je srečal z nekim Di Benedettijem, stanujočem v bližnji vasici, s katerim je sklenil kupčijo. Di Benedetti mu je brez vsakega potrdila izročil 1 milijon 450 tisoč lir v zameno za tekstilno blago. Turroni pa, čim je imel denar v rokah, je nenadoma izginil. Odšel je v Videm, pustil v neki garaži avto in najel taksi, da bi ga zapeljal v Trst. V istem času pa je Di Benedetti odšel na blok pri Devinu in stvar javil civilni policiji ter se obenem sam spravil na lov za Turronijem. Turroni mu je sicer ušel, vendar ga je policija na meji(ker ga je neki kaplar poznal kot tihotapca, ustavila in preiskala ter našla pri njem nekaj denarja, ostalo pa zavito v papirju in skrito v nekem predalu taksija. Manjkalo pa je nekaj denarja, kajti policija je zbrala vsega skupaj 1 milijon 394 tisoč in 500 lir.

Pred sodiščem, kjer se je moral Turroni zagovarjati niso obravnavali prevare, za katero naše sodišče ni kompetentno, ker se je stvar zgodila v Italiji, temveč so hoteli dognati, čigav je pravzaprav denar. Turroni je priznal, da mu je Di Benedetti izročil denar za nabavo tobaka oziroma ameriških cigaret, medtem ko slednji trdovratno trdil, da se je šlo zgolj za tekstilno blago. Od prejetega denarja je Turroni dal 50.000 lir Causerju, 7000 pa je plačal za taksi. Nekoliko sumljivo se nam zdi, da bi De Benedetti izročil brez vsakega potrdila tako veliko vsoto nekemu neznancu in to sredi noči. Verjetno bo res, da je šlo za tihotapstvo cigaret, vendar se s tem ni sodišče hotelo baviti, ker ne obstajajo dokazi, ter je obsodilo Turronija na 5 mesecev zaporne kazni, medtem ko ostane zaplenjena vsota še vedno na razpolago sodišču vse dotlej, dokler ne bo z vso gotovostjo dognano, čigav je denar.

Sodnik: Rossi, branilec: Gerometta.

Povratek otrok iz kolonij v Sloveniji

Kakor so pred časom nestrpno pričakovali naši malčki dan svojega odhoda v kolonije v Slovenijo, tako so te dni njih starši nestrpno pričakovali povratek svojih ljubljenčkov, da se osebno prepričajo o izboljšanju njih zdravja ter da iz njih pripovedovanja slišijo toliko lepega, ki da otroci niso znali dovolj opisati v svojih otroških pismih.

Mamice, atki, strici, tete, babice in dedi so včeraj zvečer hiteli, da pravočasno pridejo na kolodvor, da ne zamude lepega trenutka svidenja s svojimi dragimi otroci, ki jim povzračajo toliko skrbi in vendar toliko veselja. Vse je družila ena sama misel in veselje: naši malčki bodo danes zopet na svojem domu in nam s svojim, prijetnim pripovedovanjem opisovali lepote Slovenije in vse prijetnosti in dobrote, ki so jih bili deležni v tamkajšnjih kolonijah

Prepričani smo, da bo v mladih srcih ostal trajen spomin na lepe preživete dni v Sloveniji, staršem pa zadovoljstvo ob pogledu na lička, ki so odšla bleda, a so se vrnila tako lepo rdeča in zaokrožena.

Lahko bi kaj več napisali o kolonijah, a to bodo znali najlepše povedati naši malčki, ki so vse to doživeli ter bo najlepše poslušati njih mamice, ki so jih tako pričakovale.

MED IGRO Z BRATCEM pade v kad s kropom

26-letna Giovanna Dentin por. Rigutto, stanujoča na Trgu Libertà, je popoldne za trenotek položila lonec vrele vode na tla. Prav tedaj sta se v neposredni bližini igrala njena dva otroka, 2 in pol leta star Giampaolo in 16 mesecev stara Loredana. Giampaolo je tedaj nehote sunil svojo sestrico, ki se je v trenutku zvrnila in padla na lonec, ki se je takoj zvrnil, medtem ko je krop oblil dekletce. Takoj so poklicali rešilni avto, ki je Loredano v spremstvu svoje matere takoj odpeljal v bolnico. Zdravniki so dekletce v izredno težkem stanju zaradi opeklin druge stopnje na prsih, kolkih, obrazu in nogah sprejeli v dermatološki oddelek, kjer je bodo skušali rešiti, dasiravno so možnosti zelo majhne.

Karamboli avtov in drugih vozil

Na križišču Drevoreda Sonnino z Ul. Gregorutti, se je 25-letni mehanik Sacchi Giuseppe iz Ul. Ponticelli 9, zaletel s svojo «Lambretto» v avto s francosko evidenčno tablico, katerega je vozil 39-letni Liberale D'Ambrosi iz Ul. Buonarroti 5. Zaradi ran in prask po nogah, ki bodo v desetih oziroma najkasneje v 15 dneh že zaceljene, se je zatekel v bolnico, vendar so ga po prvi pomoči odposlali domov.

* * *

Nekoliko slabše se je končalo za Giusta Maria Marchesicha, stanujočega v Monte Fiascone 138, v katerega se je v bližini njegovega doma trčil neznani «vespist» in ga silovito podrl na tla. Slednji je takoj poklical rešilni avto, nakar se je oddaljil. Marchesicha, ki se bo moral zdraviti kakih 40 do 50 dni, so sprejeli zaradi zloma leve noge na prvi kirurški oddelek. Policija, ki je po nesreči prišla na mesto, je začela iskati lastnika vozila.

* * *

Z rešilnim avtom so pripeljali v bolnico zaradi globoke rane na mečnici in gležnju desne noge, 13-letnega Sergia Cernivanija iz Ul. Giuliani 33, ki je v trenutku, ko se je umaknil avtomobilu izgubil ravnotežje in odletel s kolesa na pločnik.

* * *

Sele včeraj zjutraj okoli 9.30 se je ves potolčen po čelu in z raznimi ranami na ličnici, zgornji ustnici, bradi ter na rokah prijavil v bolnici 47-letni pomorščak Biagio Lucich z Ul. Revoltella 40, ki je prejšnji večer med sprehodom nenadoma zašel pod kolesa avtomobila.

Neprevidni pomorščak

35-letni Mario Tabacco doma iz Rima in zaposlen kot mornar na parniku «Oceania», trenotno zasidranem v našem pristanišču, je v notranjosti glavnega kolodvora žalostno spoznal, da so mu neznani žeparji izmaknili iz hlačnega žepa denarnico z osebnimi dokumenti, 7000 lirami in 255 avstralskimi šterlingi. Možu, ki trpi približno 40.000 lir škode ni preostalo drugega, kot da je javil stvar policiji.

Popusti na železnici za razstavo vina v Sieni

3. avgusta t. l. bo v Sieni VII. razstava tipiziranih vin. Na razstavi bodo primerno prikazana vsa najboljša italijanska vina, ki jih bodo izbrali izkušeni izvedenci.

Obiskovalci razstave bodo imeli na železnici iz vseh krajev Italije 30 odstotkov popusta.

Predstava na gradu Sv. Jus

Nadaljuje se prodaja vstopnic za predstavo, ki bo dana 28. t. m. na gradu Sv. Justa, na Trgu Verdi 1 in v Galeriji Pro ti 2.

Na sporedu je Verdijeva opera «Moč usode» v kateri bodo nastopili v glavnih vlogah Pilar Mo torel, Giulietta Simionato, Roberto Turrini, Ugo Savarese, Cesa Siepi in Fernando Corena.

Zbor je pripravil Norberto M la, dirigiral bo Carlo Piccina koreografija je od Anite Brond

Strelske vaje

Čete TRUST bodo imele strelske vaje na spodaj navedenih streliščih, ob navedenem dnevu in času:

strelišče za puške v Bazovici dnevno od 23. do 28. julija od 7. do 18. ure;

na obeh streliščih na Opčinah dnevno od 23. do 28. julija od 7. do 18. ure;

Vaje v ostrem streljanju bodo na naslednjih streliščih ob navedenem dnevu in uri:

Na bazoviškem strelišču za puške: od 30. julija do 4. avgusta, dnevno od 7. do 18. ure.

Na infiltracijskem vežbališču v Malem Repnu: od 30. julija do 3. avgusta od 7. do 23. ure.

IZLETI PDT

V dneh od 11. do 19. avgusta planinski teden na Vršiču z izleti na bližnje vrhove.

Dne 11. in 12. avgusta izlet na Triglav. Za oboje vpisovanje do 31. julija.

Dne 18. in 19. avgusta ponoven izlet na Triglav.

Izleti v Postojno

Sportno društvo «Mladost» v Nabrežini obvešča člane in ljubitelje vseh športnih panog, da bo dne 12. avgusta t. l. enodnevni izlet v Postojno. Izletniki se bodo poslužijo lastnih prevoznih sredstev motociklov in koles. Podrobnejša pojasnila se dobijo na sedežu društva. Zaključek vpisovanja 3.VIII. t. l.

Izlet v Ilirsko Bistrico

Odbor prosvetnega društva «Srečko Kosovel» obvešča vse tiste, ki so se prijavili za izlet v Ilirsko Bistrico, da bo odhod 29. t. m. točno ob 4. uri zjutraj izpred Ul. F. Severo 5-b pred uradom Adria-Express.

Izletnikom priporočamo naj bodo na mestu ob 3.45. Obenem jim priporočamo naj izročijo prostovoljne prispevke za Kulturni dom odborniku prosvetnega društva.

OBVESTILO IZLETNIKOM ZA KOMEN

Za izletnike za Komen: iz Sempolaja odpotuje avtobus 29. t. m. ob 4. uri zjutraj izpred Furlanove hiše. Izletniki iz Sv. Križa naj bodo pripravljeni pred Svabovo hišo ob 4.20 zjutraj.

* * *

Za izletnike za Komen: iz Nabrežine odpotuje avtobus 29. t. m. ob 4.45 zjutraj s trga.

* * *

Motociklisti, ki so se vpisali pri okrajnem odboru OF Nabrežina za izlet v Komen, naj se zberejo na bloku Fernetiči v nedeljo 29. t. m. ob 6. uri zjutraj. Vodja motociklistov Caharija Angel.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 27. julija 1951 se je v Trstu rodilo 12 otrok, umrle so 3 osebe, porok pa je bilo 6.

Poročili so se: tolmač Giulio Ma Catellani in gospodinja Ma Berta, uradnik Sergio Cuttica in uradnica Giuliana Meng, instal ter Guerrino Piemonte in gospodinja Jolanda Rener, mizar Pel Radivoj Bavčar in tiskarka Cl dia Fioranti, uradnik dr. Arr Cleva in gospodinja Angela Ma tinolich.

Umrli so: 82-letna Amelia Ma chetti vd. Toffoli, 35-lena Lu Slokar por. Pertot, 81-letni Pie Ruta.

IZ ISTRSKEGA OKROŽJA

Slovesne proslave 10-obletnice vstaje v bujskem okraju

Ljudstvo bujskega okraja je praznovalo včeraj skupno z ljudstvom ljudske republike Hrvatske 10. obletnico, odkar je zajel vse poštenomisleče Hrvate in Italijane tega okraja val oboroženega upora. Na današnji dan pred desetimi leti so se z vsem pogumom vrgli na okupatorje in domače izdajalce tudi ljudje Bujskega, da si priborijo svobodo, da si priborijo pravico do svoje besede, katero so jim malo po malo jemali in nazadnje s terorjem in nasiljem prepovedali črni hlapci rimske volkulje.

Proslava dneva vstaje je bila kar na šestih krajih: v Bujah, Umagu, Novem gradu, Sv. Mariji na Krasu, Momjanu in Kostanjici. Na vseh mestih je bilo že v jutranjih urah zbranih veliko ljudi in bivših partizanov. Mesta in vasi so bila za ta dan v slavnostnem razpoloženju in okrašena z zastavami, zelenjem, transparenti in borbenimi gesli.

Glavno mesto Hrvatov Bujskega je imelo prav tako praznično lice. Okoli desete ure je bilo zbranih pred novim zadružnim domom veliko ljudstva in bivših partizanov. Skupina 30 partizanov v uniformah z odlikovanji, čini in zastavo je prišla tudi iz koprskega okraja in tako pokazala povezavo, ki je bila za časa borbe. Z mogočnega poslopja nove hrvatske gimnazije, ki se dviga na višini nad zadružnim domom, so vihrale bratske zastave. Proslavo je otvorila godba, ki je zaigrala: «Na juriš». Član mestnega odbora SIAU je nato naznanil začetek in podal besedo tovarišema Agarinisu in Diminiču Vjekoslavu, ki sta v italijanščini in hrvaščini govorila o pomenu tega zgodovinsko važnega dneva. Tovariš Diminič je med drugim dejal:

«Naši kmetje se dobro spominjajo časov, ko so bili na svoji zemlji sužnji raznih Signorettov in Ermacorov in so morali delati za njihovo razkošje. Revni kmetje Buj se dobro spominjajo, kako so na glavnem trgu v Bujah prodajali svojo delovno silo raznim paronom za kos črnega kruha. Prav tako dobro se spominjajo Bujčani sami, kako so bili razni luksuzni lokali v mestu samo za Signorettija in večje parone.

Tovariši, to so priče našega življenja v preteklosti. Zato vsak delovni človek na Bujskem lahko vzklikne: Smrt italijanskim iredentistom in imperialistom!

Zaradi vsega tega je 27. julij najslavnejši zgodovinski dan delovnega ljudstva naše ljudske republike Hrvatske. Tega dne pred desetimi leti se je začela oborožena in organizirana borba proti italijanskemu fašizmu in imperializmu. Kot predhodni drzni organizatorji te borbe so bili že pred 27. julijem 1941 tovariši Papo Franc in Sinkovič Ivan, ki sta padla že leta 1921, in kmalu nato še Toni Fabri, ki je umrl zaradi preganjanja.

V narodnoosvobodilni borbi in ljudski revoluciji je od leta 1941 do 1945 dalo življenja za našo novo socialistično Jugoslavijo in za osvoboditev izpod italijanskega imperializma 35 tovarišev iz Buj. Tem junakom odkrivamo danes spominsko ploščo v večno zahvalo in spomin na njihove velike žrtve.

Vse te žrtve in trpljenje pa niso bile zaman. Mi imamo danes našo ljudsko oblast in naši kmetje niso več koloni in hlapci na svoji zemlji. Danes sami gospodarijo na svoji zemlji, delavci pa sami upravljajo podjetja in tovarne. Imamo ljudsko oblast zato, ker ima vsak naš delovni človek Hrvat ali Italijan ne glede na narodnost pravico in dolžnost, da sodeluje pri delu in kontrolira delo svoje ljudske oblasti. Mi imamo bratstvo in edinstvo vseh narodov Jugoslavije, bratstvo in enotnost Hrvatov in Italijanov tega okraja; enotnost, ki je bila ustvarjena v času borbe proti združenim sovražnikom, italijanskim in fašističnim okupatorjem in domačim izkoriščevalcem. To bratstvo in enotnost se vsak dan izpričujeta v složnem delu in naporih za socialistično izgradnjo boljšega življenja naših ljudi.

Ni ga človeka, ki objektivno presoja naše delo, ki bi zanikal in ne priznal, da smo napravili velik korak naprej v kratkem času po osvoboditvi. Zgradili smo šest novih šol v vaseh, tu v Bujah smo zgradili zadružni dom, novo gimnazijo in kopališče, kar je popolnoma spremenilo zunanje lice mesta».

V nadaljevanju svojega govora je tovariš Diminič poudaril politiko italijanskih in moskovskih kričačev in zaključil:

«Mi bomo odgovorili gospodu De Gasperiju in fašistom okoli njega tako, kot mu je že odgovoril tovariš Tito: Naj nikar ne mislijo, da jim bomo odstopili kaj od naše zemlje in prebivalstva. Ne, mi jim nočemo nič prepustiti. Če bi pa poizkušali z avanturo kot leta 1941, tedaj jim bomo odgovorili kot v času ljudske revolucije, ko so nas na kolenih prosili, da jim pustimo njihova strahopetna življenja. Toda kot kaže, jim ta lekcija ni nič zalegla. Ko so leta 1943 strahopetno klečali pred nami na kolenih in prosili: Fratello perdonaci! smo jim stvarno prizanesli, ker smo svoboden narod; narod, ki nima namena, da bi za ustvarjanje boljšega življenja izkoriščal druge narode.

Kot sem že prej dejal, tisti, ki so 1943 na kolenih plakali pred nami, danes znova dvigajo svoj glas, to pot ne več v črni srajci, temveč v črnem vatikanskem plašču pod vodstvom De Gasperija. Oni kričijo: Istra, Pulj, Dalmacija. S ciljem, da bi nasitili svoje imperialistične apetite na račun naše socialistične domovine Jugoslavije, poskušajo v našem okrožju najti izdajalce za denar preko špijonskega centra CLN in drugih v Trstu.

Naj živi 27. julij 10 - obletnica ljudske revolucije! Naj živi naša socialistična domovina Jugoslavija! Naj živi Komunistična partija Jugoslavije s tovarišem Titom na čelu!»

Po govorih, ki jih je zbrana množica večkrat prekinjala s ploskanjem, je sledilo odkritje spominske plošče. Godba je zaigrala žalostinko: «Žrtvam», nakar je častna četa partizanov izstrelila šest salv v zrak. Nato sta dva tovariša odstranila zaveso s spomenika, ki je zgrajen iz kraškega kamna, v njem pa je marmornata plošča z imeni 35 padlih iz Buj.

V Novem gradu se je zbralo ljudstvo iz mesta samega, Brtonigle, Nove vasi in okoliških krajev. Navzočim je govoril tovariš Pavlinić, organizacijski sekretar okrožnega komiteja KP, ki je poudaril pomen te slavnosti ne samo za naše narode marveč tudi za tiste, ki se še niso osvobodili tujega jarma.

Tudi ljudstvo bujskega okraja se je borilo skupno z jugoslovanskimi narodi za skupne cilje. S tem je dokazalo, da hoče živeti v FLRJ. Za to so se borili tudi pošteni italijanski demokratje, ki so dali svoj prispevek za iste cilje. Govornik je nato razkrinkal gonjo italijanskih iredentistov in šovinistov, ki bi hoteli zopet tlačiti naše delovne ljudi in jim odvzeti pridobitve NOB.

«Naši ljudje dobro vedo», je dejal govornik, «da bi se oni radi zopet vrnili na izgubljene gospodarske in politične položaje. Hoteli bi zopet imeti zemljo, ki je bila razdeljena kmetom in tovarne, ki so danes last delavcev. Temu mi odgovarjamo s trdno voljo tako, kot je dejal tovariš Tito: Naši narodi ne morejo in tudi ne bodo dali nobenih koncesij».

Nato sta govorila še tovariša Turkovič in Radin, nakar je sledilo odkritje spominske plošče ustreljenim borcem v novograjskem parku. Položili so bili pred ploščo tudi vence. Družinam padlih borcev so bile izročene spominske diplome. Za zaključek slavnosti je nastopila skupina zagrebških visokošolcev s kulturnim sporedom.

* * *

V Mariji na Krasu se je zbralo veliko ljudstva in bivših partizanov, ki so v sprevodu odkorakali v šest km oddaljeno Valico. Od tu so odnesli vence, ki so jih za to priložnost spletle žene in v sprevodu odšli v kraj Grupija, kjer sta bili leta 1944 ustreljeni Lina Cakinja in Marija Medica. Pridružili so se tudi ljudje iz Savudrije, Basanije in drugih vasi. Godba je otvorila slavnost nakar sta govorila tovariš Djurdjevič v hrvaščini in tovariš Medica v italijanščini o pomenu praznika vstaje.

Podobne proslave so bile tudi v Momjanu, Umagu in Kostanjici. Tudi v teh krajih so govorniki poudarjali pomen proslav pred velikim številom zbranega ljudstva.

S kladivom po očesu in druge nezgode na delu

10 do 15 dni se bo moral zdraviti 30-letni kovač Primo Mariantonio iz Ul. Donota št. 20, ki je postal včeraj zjutraj v delavnicah Acegata v Ul. Broletto žrtev nenavadne nesreče. Kakor je sam izjavil Mariantonio, ki ima precej poškodovano desno oko in razne rane na trepalnici in na nosu, ga je med delom po nesreči udaril s kladivom njegov delovni tovariš 37-letni Silvano Cirielli iz Ul. Ponziana 18.

* * *

Tudi 36-letnega zidarja Angela Čoka s Kontovelske ceste v Barkovljah je zadela, prav ko je končal svoje delo in hotel oditi domov, nezgoda, ki ga je spravila za kakih 30 dni v bolnico. Čok, ki je zaposlen pri gradnji ameriških vil na Miramarskem drevoredu, je padel z en meter visokega odra, pri čemer si je zlomil zapestje desne roke.

Z GORIŠKEGA

Beseda in dejstva

Preteklo nedeljo je demokratska zveza organizirala v Steverjanu neke vrste slavja v čast novoizvoljenemu županu. Imeli so koncert, ki ga je izvajala godba iz Nabrežine, ter ples. Slavja so se udeležili vsi večinski svetniki in tudi voditelji SDZ iz Gorice, ki so za ta dan Steverjancem pripravili presenečenje. Nabrežinci so namreč prinesli venec, ki ga je župan v spremstvu dveh svetnikov položil na spomenik padlih partizanov, na kar je spregovoril dr. Bregant. Govoril je o edinosti Slovencev, o potrebi združitve in sodelovanja. Za njim je pod lipo govoril še župan.

Lepe so bile besede dr. Breganta o sodelovanju in slogi, ki bi edina nam zamejskim Slovencem lahko pomagala do spoštovanja vseh naših pravic. Nadvse lepo pa je bilo, da so «demokratje» slednjič le dali priznanje našim padlim, katerih spomin in delo so doslej le nizkotno blatili. Toda z vencem in frazami brez podlage se ne bodo pred njimi in tudi ne pred nami oddolžili za vse gorje, ki so ga nekateri pristaši SDZ v sovražnikovih vrstah prizadejali slovenskemu narodu. Z vencem ne bodo prekrili blata, ki so ga do sedaj nametali na novo Jugoslavijo, ki je vzklila tudi iz krvi najboljših Steverjancev.

Res, čas bi bil, da bi brat pomagal bratu tako, da bi nam bilo življenje s tujcem znosnejše. Resnično voljo do zbližanja pa je treba dokazati z dejstvi. In če bi bili njihovi nameni resni, bi na slavje povabili tudi manjšinske svetnike. Steverjance in nobenega drugega ne bodo same besede o enotnosti, če še tako svečano izrečene, nikdar prepričale.

SEJA občinskega upravnega odbora

V beli dvorani županstva se je snoči ob 18.30 sestal občinski upravni odbor k svoji redni tedenski seji. Dnevni red seje, kateri je predsedoval župan dr. Bernardis, je bil zelo obširen. Odbornik Bettiol je poročal o potrebi nekaterih javnih del, kot so gradnja podpornega zidu v Ul. Sv. Mihaela, popravilo pločnikov in tlaka ter ojačanje razsvetljave na Trgu S. Giorgio v Ločniku. Sklepali so tudi o nabavi črpalke za občinsko klavnico. Podrobnejše poročilo o sklepih, ki so jih sprejeli, bomo objavili jutri.

Predujmi na vojno odškodnino industrijskim in trgovinskim podjetjem

Zakladno ministrstvo je izdalo odlok za izplačevanje predujma vojne odškodnine industrijskim in trgovinskim podjetjem ter odškodnine za kmetsko orodje. Omenjeni predujem bodo prejela samo mala podjetja, in sicer: industrijska podjetja, katerih glavnica ob času vojne škode ni presegala 500.000 lir, trgovinska podjetja z aktivnim kapitalom ob času vojne škode do 150.000 lir. Predujem je predviden tudi za kmečko orodje, vrednost katerega ob času škode ni presegala 250.000 lir. Prošnje za izplačilo predujma naj prizadeti vložijo na krajevno finančno intendenco. Prošnji je priložiti potrdilo davčnega urada o višini dohodninskega davka.

Tihotapci cigaret

Dva agenta letečega oddelka goriške policije sta pred dnevi zasačila dva sumljiva človeka, ki sta vtihotapila iz STO 100 paketov cigaret. Zasledovala sta ju že več časa in ko se jima je zdelo primerno, sta ju ustavila v baru Bologna, kjer sta moža oddala cigarete. Tihotapca cigaret sta 31-letni Anton Casini iz Piombina in 44-letni Ernest Vocanelli iz Averse. Agenta sta ju prijavila davčni policiji.

Izlet v Dolomite

SPD v Gorici priredi štiridnevni izlet v Dolomite, in sicer v dneh 12., 13., 14. in 15. avgusta. Odhod s Travnika 12. avgusta ob 5. zjutraj. Prihod v Toblach v večernih urah. Dne 13. odhod iz Toblacha in izlet na Vetta d'Italia ter nato povratek v Toblach. Tretji dan izlet iz Toblacha na Lago di Anteselva. Četrti dan povratek v Gorico preko Bruneta (Brunicco), jezera Alleghe, Belluna pa do Gorice. Prijave sprejema kot običajno Darko Suligoj urar na Travniku do vključno 5. avgusta. Vpisnina 2200 lir za člane in 2500 lir za nečlane.

Vesti za trgovce

Zveza trgovcev za goriško pokrajino sporoča vsem včlanjenim trgovcem, da si na njenem sedežu v Ul. IX. Avgusta 11 lahko ogledajo sledeče okrožnice: začasen uvoz in izvoz tovornih avtomobilov; nova navodila za uvozne in izvozne prijave; navodila za izvajanje trgovinskega sporazuma med Italijo in Indonezijo; vestnik Marshallovega plana št. 102; izreden kontingent zmrzlega mesa iz Uraguaya; navodila za izvajanje italijansko-nemške trgovinske pogodbe; uvoz železa in drugih kovin iz Španije; izvoz vina; prosti izvoz zelenjave in otrobov; prosti izvoz krompirja; izvoz bombažastega prediva in nižjih volnenih ter bombaževih proizvodov.

Lovska zgodba z žalostnim zaključkom

Se preden je divjačina zapustila gnezda in svoj zarod usposobila za življenje, je v zadnjih deževnih dneh, ki so nas malo spomnili na jesen, lovska strast prevzela Narciza Tunija. Mož ni mogel dočakati ugodnega časa za lov in se je zato včeraj z dvocevko in nahrbtnikom napotil v Furlansko nižino. Trenutek je izredno bil ugoden in Tuni je sprožil. Strel je sledil strelu in v kratkem sta iz njegove lovske torbe molela prekrasna repa dveh fazanov. Tuni se je ponosno oziral na svoj plen in že požiral sline ob misli, kako bo na njegovem domu zopet zadišalo po divjačini. Na poti domov pa je Tuni srečal orožnike, ki so jih streli privabili v gozd. Orožniki so mu ptici zaplenili in prezgodnjega lovca prijavili sodnim oblastem.

Ugodni časi za tatove koles

Tatovi koles so se zopet spravili na delo. Pretekli četrtek je bil posebno prikladen za njihove zle namene. Tatvine so se pojavile na pokritem trgu, pred cerkvijo kapucinov in v Ul. Vittorio Veneto. Okradeni so bili 33-letna Katarina Zavadlav por. Visintin iz Sovodenj, ki je prišla v mesto, da bi si nakupila nekaj blaga na pokritem trgu in so ji tam ukradili kolo, ki ga je prislonila k zidu.

ADEX-IZLETI

priredi izlete: 14., 15. in 16. avgusta na

BLED in BOHINJ
OPATIJO - CRIKVENICO

14., 15., 16. in 17. avgusta v

ROVINJ - PULJ

14. in 15. avgusta v

LJUBLJANO

15. avgusta v

POSTOJNSKO JAMO

Vpisovanje pri Adria-Express v Ul. F. Severo 5-b tel. 29-243 do 31. julija

NOVI PROTESTI ZARADI PREMESTITVE „SATURNIE" IN „VULCANIE" IZ GENOVE V NEAPELJ

TRSTU MORAJO VRNITI VSE KAR SO MU UKRADLI!

Pred prvo svetovno vojno je imel Trst 700.000 ton ladjevja, pred drugo 500.000, sedaj nima niti 150.000 ton. - Od 1924 do 1938 leta so odpeljali iz Trsta v Genovo 60 ladij s skupno tonažo 231.811 ton. - Po vojni pa še, kar je ostalo od vojnega opustošenja

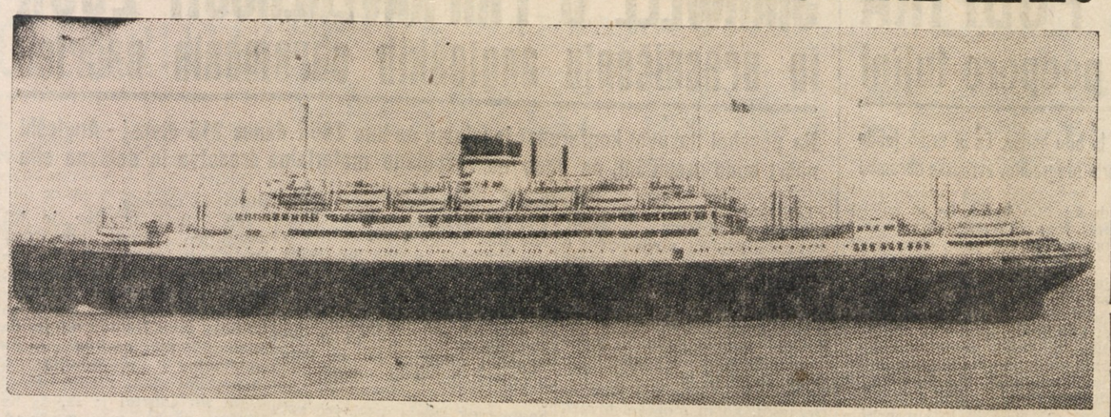

V našem vistu smo že poročali, da se je organiziral poseben komite za obrambo dela v tržaškem pristanišču. Komiteti so ustanovili pod vtisom vesti, da bosta odpluli dve tržaški ladji «Saturnia» in «Vulcania» dokončno iz Genove v Neapelj mesto v Trst, kot so obljubljali uradni krogi.

Komite je v tem tednu pričel s svojim delom in na sestanku so podrobno razpravljali o dogodku. Na sestanku so podčrtali med drugim, da nista odšli iz Trsta samo ti dve ladji temveč tudi druge in mnoge celo po 1945. letu.

Že pred nekaj dnevi smo opozarjali, da ni samo ti dve ladji Italija ukradla našemu pristanišču temveč mnogo več. Poleg tega smo poudarili, da je čudno razburjanje nekaterih krogov nad zadnjo krivico, ko se take in slične krivice dogajajo že ves čas italijanskega gospostva nad nami.

V resnici bi bila dolžnost vseh organov in v prvi vrsti Centra za gospodarski razvoj, Trgovske zbornice, Predsedstva cone in Občinskega sveta, da bi protestirali proti takšnim in sličnim postopkom. Komite za obrambo ladij pa ugotavlja zelo bridko resnico, da vsi ti organi raje sabotirajo borbo za vrnitev ladij, kar ni čudno če pomislimo, da sedijo v njih najzagrizenejši šovinisti za katere je vse, kar pride iz Rima najsvetejše.

Popolnoma smo solidarni z delom komiteja za obrambo. Vendar dvomimo v uspeh njegovega delovanja, ker so vsi protesti formulirani kot, če bi bil Trst eno izmed ostalih italijanskih pristanišč. Trst pa je naravni konkurent in zaradi svojega geografskega položaja najmočnejši italijanskim pristaniščem, zato bodo seveda hovi moči, da ga čimbolj onemogočijo. To se pa napravi najlaže, če se pobere konkurentu ladjevje in pobrali so mu ga.

Nihče ni poudaril, da ima Trst sedaj komaj borih 83 ladij s skupno tonažo 142.000 ton medtem ko je imel še pred drugo svetovno vojno preko 500.000 ton.

Trst je izgubil svojo ladjevje deloma zato, ker so ga stalno «premeščali» v Genovo, (to je le slaba krinka za navaden rop) in zato, ker so potapljali njegove ladje v vojni, ki si je ni želel, niti je ni zakrivil, a pri kateri so imeli svoje prste zraven mnogi sedanji kričači.

Mislimo, da bi bilo dobro osvežiti spomin na odpeljane ladje iz Trsta in to ne samo kot dokaz «velike ljubezni» Italije, temveč predvsem kot zahtevo! Mnoge izmed teh ladij so sedaj sicer potopljene, toda še vedno jih precej opravlja svojo službo v italijanskih pristaniščih. Pa tudi, če so sedaj že stare in za staro železo so dolgo vrsto let prinašale mastne dohodke od katerih ni imel Trst, pravni lastnik, nič, pač pa so imeli roparji. Mislimo, da bi bila edino pravična zahteva, da vrnejo, kar se še vrniti da, za ostalo pa plačajo pošteno odškodnino. Mislimo, da bi tukaj naš Center za gospodarski razvoj našel primerno torišče mesto, da se zabava z izdaja biltenov.

Odpeljali so pa iz Trsta zelo veliko. V Genovo so pričeli «premeščati» že leta 1924 in niso končali vse do danes. Pa poglejmo natančen spisek do 1938. leta:

Leta 1924 «Genova» 7078 ton; 1925 «Bellena» 2687 ton; «Bravo» 110 ton; «Baracca» 219 ton; «Primero» 68 t; 1928 «Fraro» 678 t; «Candia» 568 t; 1930 «Lodovica» 3634 t; 1931 «Rissano» 4421 t; «Dalmatia» 3252 t; 1932 «Praga» 3841 t; «Aventino» 3344 t; «Palacky» 3383 t; «Graz» 3845 t; «Gianicolo» 2908 t; «Leopoldo» 3905 ton; «Collio» 3872 t; «Esculino» 8657 t; «Viminale» 8656 t; «Romolo» 9779 t; «Remo» 9780 t; «Arsa» 5440 t; «Gianicolo» 1313 t; 1933 «Victoria» 13068 t; «Canoa» 1250 t. 1935 «Heluan» 7156 t; «Egeo» 3220 «Egitto» 3220 t; «Montebianco» 6879 t; «Clara Camus» 7084 t; «Gen. Petitti» 5656 t; «Spartivento» 3694 t; «Bonzo» 8176 t; «Morea» 2055 t; 1936 «Anna Cosulich» 7025 t; «San Julian» 6872 t; 1937 «Merano» 3705 t; «Gastein» 3702 t; «Fenicia» 2584 t; «Sumatra» 6126 t; «Cilicia» 2747 t; «Caldea» 2708 t; «Carignano» 5753 t; «Moncaglieri» 5723 t; «Belvedere» 6889 t; «Giulia» 5921 t; «Irma Calzi» 1126 t; «Quieto» 189 t; «Recca» 5440 t; «Istria» 5416 «Elsa» 486 t; «Bombardiere» 619 t; 1939 «Carmen» 1434 t; «Anguilla» 305 t; «Tonno» 305 t; «Giulia» 302 t; «Vittorio» 659 t; «Pasubio» 2216 t; «Giampaolo» 358 t; «Irma» 305 ton.

Vsega skupaj 60 ladij s skupno tonažo 231.811 ton.!

Zelo bi nas zanimal, če bi se ga dalo sploh sestaviti seznam ladij, ki so v istem času prešle iz Genove ali katerega koli drugega italijanskega pristanišča v Trst. Vendar tega seznama ni.

Po 1938. letu ni bilo več ladij, ki bi bile še vredne časti genovškega pristanišča, pa so ostanke našega brodovja pobirale bombe, mine in torpeda.

Z vsemi temi «premeščenji» so že pred vojno uspeli potisniti tržaško pomorsko silo na 500.000 ton od 700.000, kot je znašala še v avstrijskih časih. Vse to kljub temu, da so ladje med tem časom postale večje, modernejše in da se je svetovna tonaža močno dvignila.

Zahteve Trsta se ne morejo omejevati na osamljeni dve ladji temveč na vse to ogromno brodovje, ki ga je zaradi italijanskega gospodarjenja izgubil. Močno brodovje v luki osvobojeni raznih birokratskih zaprek bi bilo tudi garancija za uspešno delo pristanišča in za zaslužek njegovega prebivalstva.

KMETJE PRODAJAJO ZARADI PREKUPČEVALCEV PREPOCENI

Vrtnarji obupujejo nad cenami svojih pridelkov

Pridelki se potrošnikom zaračunavajo trikrat draže kot plačujejo kmetom - rastoče nesorazmerje med kmečkimi in industrijskimi cenami - če ne bo oblast priskočila resno na pomoč, je kmetijstvo zapisano propasti

Na tržaškem trgu za povrtnino in sadje na debelo pri Sv. Andreju se dogaja v zadnjem času, da ne morejo prodati naši vrtnarji svojih pridelkov niti po smešno nizkih cenah. Glavnato solato, bučke in tudi drugo vrtnino so morali večkrat prodati po ceni izpod 10 lir za kg, kar komaj plača delo za nabiranje, čiščenje in prevoz. Kako naj pa krijejo vrtnarji in drugi kmetovalci stroške za obdelavo zemlje, za seme, zalivanje, davke, itd.?

Istočasno pa vidimo, da se isti pridelki prodajajo na drobno tudi po tri, štiri in celo večkrat višji ceni. Torej kmet vrtnar, ki se muči in čaka na svoj pridelek tudi pol leta, dobi zanj le eno tretjino in še manj kot zasluži prekupčevalec z istim pridelkom v enem samem dnevu. Očitno je, da je kmetovalec pri današnji ureditvi trgovine z njegovimi pridelki silno prikrajšan in občuti to kot veliko socialno krivico. Seveda je pri takem oblikovanju cen močno prikrajšan in prizadet tudi potrošnik, ki mora kupovati kmetijske pridelke pri prekupčevalcih. Sicer pa si potrošnik, bodisi delavec ali uradnik nekako pomagata — če tudi le deloma — pri premagovanju draginje s tem, da doseženta s svojimi strokovnimi organizacijami povišanje mezd in plač v okviru indeksa cen za neobhodno potrebne življenjske stroške in podobno. A kmetje in vrtnarji, vsaj na tukajšnjem področju, pa so v tem pogledu še vse premalo zavedni in organizirani, ker jim pač manjka sploh ustrezna strokovna izobrazba, da bi si mogli in znali pridobiti ter varovati svoje strokovne in gospodarske koristi.

Ta krivičen položaj in občutek nemoči, da bi ga vsaj omilil če že ne odpravil, navdajata našega kmetovalca z obupom nad njegovim poklicem, zlasti še ko opaža in vidi svoje vsakodnevno zapostavljanje na gospodarskem poprišču, ki obstaja v tem, da mora na eni strani prodajati svoje pridelke po prav nizkih cenah, na drugi strani pa zelo drago plačevati svoje najnujnejše potrebščine.

Ta krivica v škodo našim kmetom in vrtnarjem je razvidna takoj, če primerjamo sedanje in predvojne cene le nekaterih važnejših domačih kmetijskih pridelkov s cenami industrijskih proizvodov, ki predstavljajo najnujnejše potrebščine za kmetovalca.

Naši vinogradniki so prodajali na pr. svoje vino na debelo pred zadnjo svetovno vojno povprečno po 200 lir za hl. Sedaj ga le težko prodajo po 10.000 lir za hl. t. j. približno 50-krat toliko. Za par dobrih čevljev je naš kmetovalec potrosil pred vojno 70 do 80 lir. Danes ga stanejo taki čevlji skoraj 100-krat toliko. Mleko so raznašale naše mlekarice na dom pred vojno po 1.20 do 1.30 lir liter. Danes ga težko prodajo po 70 lir liter, torej približno 50-krat predvojna cena. Krma, zlasti močna — otrobi, koruzno moko — ki jo morajo naši živinorejci kupovati, pa stane danes približno 100-krat toliko kot pred vojno. Podobno, ako ne se slabše razmerje v škodo naših kmetov in vrtnarjev, kmečkega stanu in o krivicah, ki se stalno godijo našim kmetom in vrtnarjem ter istočasno tudi tukajšnjmi potrošnikom, predvsem glede na tržne cene povrtnine in sadja, smo pisali podrobnejše v našem dnevniku že preteklo pomlad.

Tedaj je bil tudi stavljen predlog, naj bi merodajne oblasti in organizacije poskrbele, da bi bila tukajšnjim kmetovalcem omogočena razprodaja domačih pridelkov tudi na drobno direktno potrošnikom. Poudarili smo istočasno tudi potrebo, da se nujno olajša možnost izvoza domačih kmetijskih pridelkov v naravno zaledje našega področja, zlasti v srednjo Evropo.

Zaman so vsa priporočila in razne nagrade, ki prihajajo od različnih, tudi najvišjih mest za podporo in povzdigo kmetijstva, katerega glavna naloga je nuditi čim več prepotrebne hrane stalno naraščajočemu prebivalstvu, če to kmetijstvo ni deležno potrebne pomoči in zaščite s strani merodajnih oblasti tudi na gospodarskem polju. To polje pa je mogoče danes urejevati samo na podlagi usmerjevanja produkcije in istočasnega določanja cen, oziroma z urejevanjem tržišča tudi za kmetijske pridelke in potrebščine. Take pomoči in zaščite so potrebni zlasti naši kmetje in vrtnarji, dokler ne bodo dobili dovolj strokovne izobrazbe in z njo tudi potrebne stanovske zavesti,socialnih vrednot, do katerih jim je bila doslej pot bistveno zaprta.

Tukajšnje kmetijstvo je zapisano gotovi propasti, če mu odgovorni činitelji ne bodo nudili pravočasno in vsestransko ustrezne pomoči in zaščite. Kmečka delavna moč pa bo prisiljena na splošno zapustiti obdelovanje zemlje in iskati si zaslužka v mestu, kjer bo še povečala itak ogromno brezposelnost in z njo v zvezi tudi bedo z vsemi socialnimi posledicami.

A. C.

Mi smo se že skoraj navadili na dež in veter in smo že pozabili, da še vedno obstaja plaža, sonce, morje in prijeten popoldan ob njem

GEOLOGI SO PO SLIKAH POSNETIH IZ LETAL ODKRILI

Največje meteorsko žrelo sveta

Na ravni planoti je bila vdrtina podobna ugaslemu ognjeniku, čeprav ni kazala nikakih znakov ognjeniškega delovanja. Geologi so si dolgo belili glave končno so le ugotovili - krivec je lahko samo meteor

Osem milijard največ malih meteoritev ali zvezdnih utrinkov iz vesoljstva pada vsako leto na našo zemljo. Zvezdoslovci so mnenja, da so to kosi razpadlih kometov, ki nadaljujejo svojo pot po vsemirju. Na tej poti dospejo kdaj pa kdaj v območje naše zemlje; zažarijo pa vsled trenja komaj ko pridejo v naš zračni prostor.

Nekateri izmed teh so iz kamna, to so kameni meteoriti. Drugi iz železa, to so železni meteoriti; ti vsebujejo razen železa še nikelj, kobalt, krom, silicij, žveplo, vodik, fosfor in ogljik, ki se tu pa tam pojavlja kot diamant ali grafit.

Meteorska žrela so nam krasno ohranjena na luni. Na strani, ki nam je vidna, so zvezdoslovci našteli čez trideset tisoč žrel. Največja dosežejo premer nad dve sto kilometrov. Dočim na zemlji voda in vetrovi polagoma zasujejo taka žrela, na luni ostanejo ta nespremenjena zaradi pomanjkanja vremenskih neprilik.

Leta 1511 je v bližini Milana ubil roj 1200 meteoritov večje število ljudi. To je edinstven primer v zgodovini zvezdnih utrinkov.

Na zemljo pa je padlo že več prav velikih meteoritov. Leta 1857 je neki izseljenec odkril v Arizoni, v Canyonu Diablu veliko krožno žrelo 175 metrov globoko, s premerom 1300 metrov, okrog katerega se dviga do 50 metrov visok zemeljski val. Sistematično raziskovanje in vrtanje je pokazalo, da to žrelo ni vulkanskega, temveč meteorskega izvora. Do sedaj so to žrelo imeli za največje te vrste na svetu.

Leta 1928 so pri vrtanju naleteli v globini 419 metrov na železni meteorit. Dognali so, da vsebuje razen niklja in platine še drobne diamante. Po računih izpodrinjene zemeljske skorje so izračunali, da je ta meteorit tehtal najmanj 1 milijon ton in da je trčil v zemljo s hitrostjo dva in pol kilometra na sekundo in izpodrinil od 5 do 6 milijonov ton skale in zemlje. Zaradi te fantastične hitrosti se je razvila tako visoka toplota, da je del železa padal v kapljah na tla. Mnogo malih kosov železa so našli daleč naokoli. V raznih muzejih sveta se nahaja 20.000 kilogramov tega zvezdnega utrinka pod imenom «meteorit iz Canyon Diabla». Ta je trčil v zemljo v naši zgodovinski dobi, ker v bližini živeči Indijanci Navayos, ga še danes opevajo kot boga ognja.

30. junija leta 1908 je padel v Sibiriji, v bližini reke Jenisej, velik meteorit. Njegov padec je povzročil potres, ki so ga aparati zabeležili v oddaljenosti 5230 kilometrov. Pri nas so občutili ta sunek kot lahek potres. V okolici šestdesetih kilometrov so bili gozdovi popolnoma odnosno delno uničeni. Zračno valovanje, tako v Washingtonu kot v Berlinu, se je šele po trideset dneh zopet uravnovesilo. Pritisk in žareče mase so uničile vse življenje daleč naokoli.

Dne 12. februarja 1947 je zopet padel velik meteorit v Sibiriji, in sicer v bližini Vladivostoka. Toda kljub skrbnemu raziskovanju ni bilo mogoče najti glavnega žrela. Našli pa so mnogo malih raztrešenih žrel. Iz tega sklepajo, da je ta že v zraku eksplodiral.

Sedaj pa so po naključju našli v Severni Kanadi žrelo, ki je še enkrat tako široko kot ono v Canyonu Diablu. Nahaja se na polotoku Ungava, med Hudsonovim zalivom in Hudsonovo cesto. Odkril ga je F. W. Chubb, geolog iz Ontarja. Kanadsko vojno letalstvo že več časa sistematično fotografira neraziskovane dele Severne Kanade. Te slike potem geologi pregledajo, da bi iz njih razbrali geološke posebnosti ameriškega Severa.

Meseca februarja 1950 je Chubb na eni izmed teh slik opazil neki popoln krog, obdan od više ležečih zemeljskih plasti. Sprva je Chubb mislil, da je to žrelo kakega ugaslega ognjenika. Stopil je takoj v stik z ravnateljem geološkega muzeja v Torontu, F. B. Meanom; ta pa je bil drugačnega mnenja. V tej sliki je takoj spoznal meteorsko žrelo.

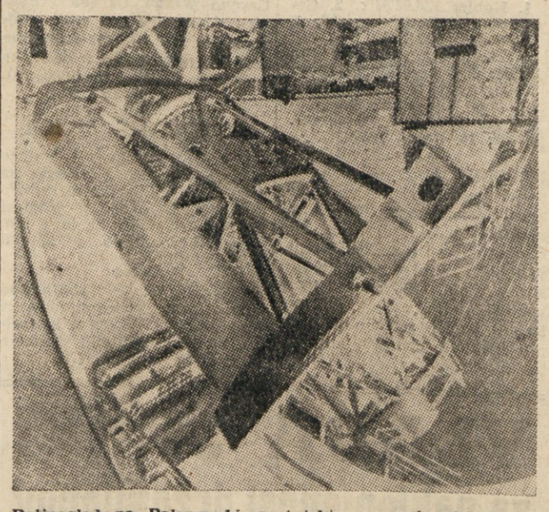

Daljnogled na Palomarski gori tehta z vsemi vrtečimi deli preko 1.000 ton. Vso to veliko maso vrti le en sam razmeroma majhen elektromotor. V spodnjem delu je posoda, v kateri so prevlekli stekleno kladо s tanko aluminijasto plastjo, da je postala zrcalo. Opazovalec pa sedi v zgornjem delu cevi in se vrti obenem z daljnogledom. To je največji dosedaj zgrajeni daljnogled

17. julija 1950 je odpotovala z letalom geološka ekspedicija pod vodstvom Meana in Chubba ter več drugih specialistov na kraj, kjer je bilo odkrito to žrelo. Leži v puščavskem širokem pasu, imenovanem Barren-Ground, ki loči rodovitno zemljo Kanade od ledenih krajev okrog Severnega tečaja. Rastlinstvo tu sploh ne uspeva; ne srečamo nobene živali; še ptice so redke. Čeprav sonce sije v kratkem poletju kar dvajset ur na dan, ne raztali popolnoma snežnih polj.

Žrelo je polno vode. Na tem umetnem jezeru plavajo velike plošče ledu. Zaradi tega ni moglo letalo pristati na tem jezeru, čeprav je bilo opremljeno s čolniči. K sreči so našli nekaj kilometrov bolj proti severu drugo jezero prosto ledu, kjer so tudi pristali. To jezero so krstili «Muzejsko jezero». Utaborili so se na obalah tega negostoljubnega jezera in od tam vodili geološka raziskovanja.

Žrelo meri v svojem premeru 3,2 kilometra. Zemeljski val okoli žrela proti severozapadu je 165 metrov visok, proti jugozapadu pa 30 metrov. Iz tega sledi, da je ta veliki nebesni utrinek priletel z jugozapada. Če bi taka žareča masa trčila danes v največje mesto našega planeta, bi to izginilo brez sledu. To žrelo so imenovali «Chubbovo žrelo», na čast kanadskemu geologu, ki ga je prvi odkril.

Sedaj se pripravlja druga ekspedicija, ki bo natančneje preiskala globino jezera in skušala dognati, kje je jedro meteorita. Z veliko napetostjo sledijo geologi vsega sveta pripravam te ekspedicije, ker če bi se posrečilo najti zaželeni utrinek, bi bil njihov trud tisočerokrat poplačan, ker gotovo bi našli mnogo platine in diamantov.

KULTURNE VESTI

ZANIMANJE ZA JUGOSLOVANSKO FOLKLORO

V tujini se zelo zanimajo za festival plesov in pesmi narodov Jugoslavije, ki bo skupaj z mednarodnim kongresom za glasbeno folkloro v začetku septembra v Opatiji. Zanj se posebno zanimajo znanstveniki folkloristi iz ZDA. Med festivalom bosta obiskala našo državo šel oddelka za folkloro na bostonski univerzi Eddie Nadel in predavateljica za folkloro na isti univerzi Beatrice Maclen. Poročajo, da se bo festivala udeležilo tudi več folkloristov iz evropskih držav.

Med gosti bodo tudi člani izvršilnega odbora Mednarodnega odbora za glasbeno folkloro, svetovnoznani folkloristi, ki vodijo najvišje zavode za proučevanje folklornih bogastev posameznih narodov. A. E. Cherbuliez, ki je na čelu švicarskih muzikologov in je spisal več znanstvenih del o folklori, je profesor na ciriški univerzi. Douglas Kennedy je ravnatelj znanega britanskega folklornega društva «Cecil Harp House», razen tega pa je znan kot avtor nekaterih del o angleški folklori. Kot velik ljubitelj jugoslovanskih narodnih plesov in pesmi je Kennedy doslej že trikrat povabil posamezne navanje v Britanijo. Na festival bo prišel tudi dr. Jap Kunst, znani amsterdanski strokovnjak za indonezijsko glasbo, nato Claudie Marcel - Dubois, strokovnjak za stare glasbene instrumente in vodja glasbenega oddelka v muzeju narodne umetnosti in tradicije v Parizu. Med gosti bodo še dr. Solon Michaelides s Cipra, poznavalec grške folklore, turški skladatelj Adnan Saygun, ki je obenem ravnatelj konservatorija v Ankari, ter britanski skladatelj W. C. Gwinn Williams, eden izmed najboljših poznavalcev waleške narodne glasbe.

Gostovanje jugoslovanskih umetnikov v Argentini

Argentinsko - jugoslovanski institut v Buenos Airesu je priredil v torek, 17. t. m., velik simfonični koncert, na katerem sta sodelovala kot gosta jugoslovanska umetnika Janigro in Spiler. Na sporedu so bila dela jugoslovanskih in tujih skladateljev. Občinstvo je navdušeno pozdravilo jugoslovanska umetnika in argentinski tisk je zelo ugodno ocenil koncert.

Intarziji „FLR Jugoslavija" in „Peta ofenziva"

Mladi hrvatski umetnik intarzist arh. Zupan je skupaj s prfesorjema Tomaševičem in Tiljkom nedavno dovršil dve novi intarziji, ki je z njima dokazal, da je v polnem poletju svojega umetniškega ustvarjanja. Gre za intarzijo «FLR Jugoslavija», izdelano po osnutkih prof. Tomaševiča, in za intarzijo «Peta ofenziva», izdelano po osnutkih prof. Tiljka. Na prvi je umetnik prikazal našo domovino, njeno prirodo ter srednjeveške spomenike in mesta, na drugi pa pomemben dogodek iz naše nedavne minulosti. Ta slika prikazuje zelo impresivno like borcev in kolone na pohodu, ki stopajo izpred debelih dreves zelo lepo v ospredje. Intarzija je sama po sebi precej zamotan način ustvarjanja slik. Umetnik uporablja namesto umetnih barv deščice v naravnih barvah raznih vrst lesa.

NAROD NAŠ DOKAZE HRANI...

TONE MIHEC

3.

Zlasti Felicita je postavljala tisoč vprašanj o tukajšnjih ljudeh in o bodočem življenju sploh, na katera vprašanja Giorgio ni vedel odgovoriti. Zlasti ga je skrbelo dejstvo, da so jih ogovarjali ljudje ob vsej poti od Soče do Rižane v tujem, njemu nerazumljivem jeziku. Ker pa še ni bila zgrajena današnja vozna cesta proti izviru Rižane, ki se dviguje v ostrih serpentinah do samega Kubeda, so bili prisiljeni kreniti po edini in močno strmi poti nad Mlini. Stari mlinar Auer jim je poskušal več z rokami, kakor z besedami dokazati, da po tej poti ne morejo z vozovi in da bi bili morali priti skozi Koper. No, ker je Giorgio pokazal polno pest srebrnih kron je Auer hitro poklical svoje hlapce, ki so vozove bolj prenesli kakor porinili po strmini do pod sam Kubed. Obe ženski sta se na široko prekrižali, ko sta zagledali pred seboj vas, ki bo odločila o njihovi nadaljnji usodi.

Bila je ravno nedelja, dan svetega Mohorja, ko se je v Kubedu vršil tradicionalni ples v narodnih nošah. Maša se je končala in vaščani, zlasti mladina je nestrpno pričakovala godce, ki so imeli priti s koprske strani. Stari Škrgat, vaški župan je ravno razlagal zbrani mladini posledice in kazni, ki bi sledile v primeru kakega pretepa z okoliškimi fanti, ko ga je zmotil ropot približujočih se karnijskih vozov. Giorgio je zaustavil pred gručo vozove ter spoštljivo pozdravil vaščane. Na mah je bila zbrana okoli prišlecev vsa vas. Oči mladine so bile uprte v postavnega Jakoma in Marjuto. Ljudje so na tihem ugibali njih poklic.

«Cigani so,» je šepnila Urša Škrgatova.

«Ne, to morajo biti kakšni komedijanti', je ugovarjala Tona Pecakova. «Kaj ne vidite, da so oblečeni kakor v Kopru. Jaz bi rekel, da so kakšni artižani (obrtniki),» je presodil Dominik Marsič, ker je opazil v Giorgievem žepu velike krojaške škarje.

Ugibanja je prekinil mladi Jakomo, ki je večkrat ponovil besede: «Sindaco — capovilla — podesta...»

Pri zadnji besedi so se zasvetile oči staremu Škrgatu, ki je naglo stopil naprej, snel z glave širok klobuk, okrašen z raznobarvnimi trakovi, ter mirno dejal: «Jaz sem župan!»

Jakomo, a za njim vsi ostali so mu ponudili roko in mu naglo hiteli razlagati odkod da prihajajo, kaj vse znajo itd. Ker so opazili, da jih župan le ne razume, je Giorgio naglo po tegnil iz žepa škarje in začel striči po zraku. To je bilo dovolj, da so se oddahnili in skoro soglasno vzkliknili: «Ej, hudirja, žnidar je!» — Škrgat jim je poizkusil dopovedati, da so prišli prav, ker da v vasi ni krojača. V znak potrditve županovih besed je stari Piero Udovič skočil v hišo in prinesel bokal črnega refoška in hleb belega kruha. Stara Mihčevka je privlekla zvrhano skledo kuhanih štruklјev, ki niso nikdar manjkali ob oposilu. Karnijoli so bili iznenadeni nad toliko dobroto in gostoljubnostjo vaščanov. Bokal je romal urno iz roke v roko. Kako tudi ne bi? Strma pot od mlina do vasi jih je požrto zdelala. Marjuta je gladila po laseh male punčke ter se jim prijazno smehljala. Jakomo se je šalil s fanti, ter jih z rokami spraševal, če bo ples. Ker ga niso razumeli, je zatrobil z ustnicami in se parkrat zavrtel z Marjuto. Mati Felicita, ki je poželjivo mlaskala štruklje, ga je z očmi opominjala, češ naj bo pameten in resen.

Ko je Škrgat ravno nameraval poslati nekoga po župnika, da bi se laže razumel s Karnijeli, se je ta že pokazal za ovinkom Verbove hiše. Verjetno je sam opazil iz grada gručo ljudi in vozove. Karnijeli so se spoštljivo odkrili, žene so mu poljubile roko. Župnik Kramar ni znal več kakor par sto italijanskih besed, no, malo po latinsko malo po nemško, jih je končno prepričal, da so ostali v vasi — do današnjih dni.

«Le kje bodo stanovali?» je zaskrbljeno vprašal župnik župana. «E, to je to», se je popraskal župan za ušesom in dodal: «Kaj, ko bi hoteli vzeti tisto hišo v gradu pri cerkvi? Malo bi jo popravili in mislim da...» Župnik je sporočil načrt Karnijelom, ki so ga s hvaležnostjo sprejeli. Zvitj Giorgio je že napravil v sebi ta načrt: «Kjer je cerkev, tja prihajajo ljudje. Krojačnica, tkalnica, gostilna. Pa to bo Amerika!»

V tem so se na cesti proti Mohoreču zasvetili instrumenti. Zvoki vesele poskočnice so odmevali od Lačne in Varde, partnerji so pričakovali godce na križišču z bokali vina v rokah. Karnijeli so se podali z župnikom v grad, kjer so se nastanili začasno v stari kaplaniji, sezidani leta 1787.

Vas Kubed, pisano nekdaj tudi Cobed in Cubed, je stara slovenska naselbina. Leži nekako na sredini med Koprom in Buzetom. Sama vas se je stisnila ob južni strani golega hriba Klanca, ki jo dobro ščiti pred dokaj močno burjo. Zemlja je tukaj ilovata in kamenita, primerna za živinorejo in ovčarstvo, no uspeva dobro tudi vinska trta ter rano sadje. V starih časih so se košatili na Vardi in v Fratj bogati gozdovi s stoletnimi hrasti, toda kar niso odpeljali požrešni Benečani, so uničili sami vaščani v dobi fašističnega suženjstva. Ljudje so prodajali vse, da bi zadostili nenasitni Mussolinijevi malhi, ter da bi rešili dedovino svojim potomcem.

Nad vasjo torej, ob vzhodnem robu Klanca se nahajajo še danes razvaline benečanskega gradu, obzidanega z močnim in do 15 metrov visokim obzidjem. Na ruševinah palače zadnjega beneškega plemiča, je bil sezidan farovž, ter edinstveni petvogalni zvonik. Zakristija cerkve sv. Florjana je bila sezidana leta 1688., današnja cerkev kot podaljšek stare kapele, je bila dograjena leta 1860.

Ni zgolj slučaj, da so se Karnijeli naselili na razvalinah beneških fevdalcev. Po propasti «serenissime» republike je italijanska propaganda pošiljala v naše kraje nove nosilce italijanstva, a to so bili ravno Karnijeli, ki so se naselili v vseh večjih krajih Istre, kakor: v Movražu, Buzetu, Motovunu, Oprtlju in vse do albanske meje. Slučaj je le dejstvo, da se ni hotel nastaniti v gradu prav nihče od domačinov. Se leta 1912, so našli ljudje pri regulaciji gradu mnogo človeških kosti in lobanj, čeravno niti najstarejši ljudje v vasi ne pomnijo, da bi bilo v gradu kdaj kako pokopališče. Domačini upravičeno domnevajo, da so te kosti onih nesrečnikov, ki so nekdaj končavali v plemiškem zaporu, kjer so bili tudi pokopani. Stevilni netopirji, ter ukajoče sove, ki so obletavale razvaline žalostnega spomina, so bile razlog več, da so se ljudje izogibali tega kraja. Praznoverne ženice so še pred zadnjo vojno zatrjevale, da so te nočne ptice duše zakletih graščakov, ki da se ne bodo pomirile vse do tedaj, dokler ne bodo popravljene vse krivice, storjene našemu narodu skozi stoletja tlačanstva...

Na vrhuncu moči — nagli padec...

Giorgio Vidali in njegov sin Jakomo sta se kaj kmalu znašla. Ko sta si sezidala primerno hišo se je Jakomo kaj kmalu poročil z Marjuto. Pravijo, da take ohceti še ni videla fara Sv. Florijana. Povabljeni so bili bogatejši Koprčani, ter skoro vsi Karnijeli Slov. Istre. V knjigah župnega urada stoji zapisano, da je bil krščen v novi cerkvi prvi Karnijel na ime Jakomo, sin Jakoma in Marjute, rojene Salare. To je bilo let 1818. — Giorgio in Felicita sta umrla še istega leta, ne dočakavši «Amerike». Jakomo je bil še podjetnejši od očeta. V hiši je uredil tkalnico in krojačnico, izposlovval si je gostilniško obrt, ter si nakupil precej njiv. Ljudje so hodili k njemu iz vse bližnje in daljne okolice, da, celo iz Podpeča, Hrstovelj, Trbeš in Sočerge. Domače sukno in platno se je tkalo noč in dan. Se danes bi se našel v starih skrinjah po kak komad Karnijelovega platna. Da bi izpopolnil obrt je Jakomo poslal sinove botra Karlevarisa v uk na Reko.

(Nadaljevanje sledi)

Razstava hrvatskega partizanskega gledališča med narodno osvobodilno borbo

Kolektiv hrvatskega Narodnega gledališča je zbral gradivo za razstavo gledališke dejavnosti med narodnoosvobodilno vojno. Razstavo so odprli v nedeljo. Razstavljeno je gradivo in prikazano delo gledaliških skupin, ki jih je bilo na ozemlju Hrvatske 25. Med njimi je bila najbolj znana gledališka družina « Avgust Cesarec », ustanovljena leta 1942. Razstavljeni so tudi originalni popisi inventarja celotne garderobe centralne gledališke družine pri ZAVNOH, priročniki in osnutki za dekoracije ter nekaj primerkov gledaliških del domačih in tujih avtorjev, književnikov in igralcev partizanov.

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME Klin visokega zračnega pritiska, ki prodira čez Francijo v alpski svet, poriva frontalne motnje preko Srednje Evrope. Za danes je predvidevati splošno izboljšanje vremena. Nebo bo jasno in toplota se bo povečala. V prihodnjih dneh v splošnem lepo vreme.

RADIO Današnje najvažnejše oddaje: **Jug. cona Trsta:** 14.35 Čajkovski: Serenada za godalni orkester; 21.00: Veder sobotni večer. **Slovenija:** 12.00 Operna glasba; 21.30: Zabavni orkester radia Ljubljane. **Trst II.:** 13.00 Za oddih in kratek čas; 22.30 Za ples in kratek čas. **Trst I.:** 14.15: Veseli ritmi; 20.33: Moderni ritmi.

MALIKOVE LEPE BESEDE na vprašanja angleških kvekerjev

Dejstva dokazujejo očitno razliko med miroljubnimi besedami in vojnohujskaškimi dejanji kremeljskih mogočnikov

PARIZ, 27. — Angleški kvekerji so sedaj v Moskvi in sprejel jih je namestnik zunanjega ministra ZSSR, Jakob Malik. Po sestanku je njih predsednik Gerald Dailey izjavil dopisniku AFP, da so prišli v Moskvo, ne da bi branili angleško zunanjo politiko, temveč da bi izrazili željo angleškega ljudstva in vlade za zboljšanje odnosov z ZSSR. Nadaljeval je, da jih je pred odhodom sprejel Morrison. Maliku je v Moskvi predložil memorandum s sedmimi točkami, na katere je namestnik zunanjega ministra tudi odgovoril.

Poglejmo malo ta vprašanja in Malikove odgovore.

1. «Ali ste pripravljeni, pod pogojem obojestranskosti, da zajezite sovražno propagando proti Zahodu in dovolite objavo izjav odgovornih osebnosti, ki govore o miroljubnih ciljih zahodnih vlad?»

Odgovor: «V ZSSR ni problem zahodnjaštvo. Obstaja zakon, ki prepoveduje vsako propagando za vojno. Ponovno je ZSSR predlagala OZN zakon, ki bi veljal za vse države: zakon, ki prepoveduje vsako propagando v korist vojne in obrekovanje med različnimi državami».

Te Malikove besede so pomembne. Povedo nam znova, koliko se ZSSR drži zakona «za mir», ki so ga sprejeli tudi po vseh satelitskih državah — točno po sovjetskem kroju. Za ta zakon vemo, da predvideva visoke kazni proti vsem, ki hujskajo na vojno. Če bi ta zakon bil v veljavi, tedaj bi morali že dolgo viseti vsi sovjetski propagandisti, z Molotovom vred, ki že dobra tri leta hujskajo, proti FLRJ ji grozijo, izvajajo vojaške premike ob jugoslovanskih mejah, selijo iz obmejnega področja člane jugoslovanske narodne manjšine. Kaj je to drugega, kot zločin proti miru?

2. «Ali ste pripravljeni, pod pogojem obojestranskosti, dovoliti da bi postavili med ZSSR in zahodnimi državami odnose na nepolitični osnovi z obiski, izmenjavanjem dopisov med različnimi skupinami delavcev in posamezniki?»

Odgovor: «ZSSR sprejema vsako leto številne delegacije iz vseh držav, delegacija, ki predstavljajo vse razrede».

Mi prav dobro vemo, da v ZSSR sprejemajo samo delegacije od katerih bi imeli propagandno korist (kot sedaj kvakerje, ki jim služijo za «mirovno» propagando, ki ji nihče ne verjeme, ker dejstva kažejo drugače) in tiste, ki so z glavo pripravljeni jamčiti, da je Stalin — res modrec.

3. «Ali ste pripravljeni dati jamstva, da se ne boste niti materialno in niti moralno vmešavali v notranje stvari nekomunističnih držav, pod pogojem, da bi dale zahodne države podobna jamstva proti kakršnikoli protirevolucionarni akciji v komunističnih državah?»

Odgovor: «Vodja ZSSR, maršal Stalin je izjavil, da revolucija ni blago za izvažanje in da se ZSSR ne vmešava v notranje stvari drugih držav».

Tudi te besede povojna praksa kaže v čisto drugačni luči. Z razdelitvijo interesnih sfer med velesilami, je lahko ZSSR po vojni izvažala «revolucijo» v vse sedanje sovjetske satelitske države v Evropi. Ta izvoz ji je omogočil, da te države izkorišča na najhujši kolonialni način. Zadnji izvoz na Korejo se je pa ponesrečil.

4. «Ali ste pripravljeni na popolno razorožitev, ki bi bila splošna in pod mednarodnim nadzorstvom, in vzeti v dobrohotno proučitev vse načine, s katerimi bi dosegli ta sporazum?»

Odgovor: «ZSSR se je vedno izjavljala v korist splošne razorožitve».

Prav zaradi te «razorožitve» delajo sovjetske tovarne orožja s polno paro od konca vojne, zaradi nje so do zob oborožili sovjetske satelite, vštevši vzhodnonemško policijo, ki jo vodijo Hitlerjevi oficirji. ZSSR bi danes želela razorožitev, (kot smo videli na pariški konferenci), po kateri bi se velesile razorožile za toliko in toliko odstotkov. Po tej logiki bi imela ZSSR še vedno največ orožja za «obrambo» svojih meja.

5. «Ali ste pripravljeni sodelovati pri svetovnem načrtu za skupno gospodarstvo in izboljšanje življenjske stopnje v vseh državah. Ta načrt bi organizirali pod nadzorstvom OZN in bi služil za pospeševanje in ne preprečenje mirne socialne revolucije v državah, ki so politično in gospodarsko zaostale?»

Odgovor: «ZSSR je za tak načrt in je vedno pripravljena postaviti trgovske odnose z vsemi državami na osnovi medsebojnih sporazumov».

Zaradi svoje «pripravljenosti» za sodelovanje je ZSSR uvedla grobo gospodarsko blokado Jugoslavije, ker je mislila, da jo bo s tem spravila na kolena. Zaradi pospešenosti «revolucije» pa gospodarsko temeljito izkorišča svoje satelitske državami s svojimi družbami itd.

6. «Ali ste pripravljeni olajšati sprejem v OZN tistih držav, ki so bile doslej izključene iz te organizacije in sodelovati pri posvetovanjih, katemetod dela OZN, ker je ta sredstvo za miroljubno sodelovanje med ljudstvi?»

Odgovor: «ZSSR je pripravljena, da bi vključili 13 držav v OZN».

Kratek je bil pri vprašanju OZN sovjetski predstavnik v tej važni mednarodni organizaciji. Kratek, ker ni hotel povedati, da propaganda ZSSR, odkar se je pričela vojna na Koreji ostro napada to organizacijo, sicer bi moral povedati, kako je bojkotiral vse napore predstavnikov pri OZN, da bi dosegli mirno rešitev korejskega napada in da je belo zastavo pokazal šele takrat, ko je bila vojna na Koreji za sile OZN že dobljena.

7. «Ali ste pripravljeni sodelovati pri razgovorih med velesilami, do katerih bi moralo priti med najvažnejšimi predstavniki velesil, da bi dosegli sporazum o osnovnih načelih, o katerih govorijo predlogi; pred podrobnejšimi razgovori v poznejšem času o raznih rešitvah? Prepričani smo, da če bi bila ZSSR pripravljena pridružiti se miroljubni iniciativi v tem smislu in tem ciljem, bi s tem dobila priljubljenost med ljudskimi množicami vseh držav, obenem pa tudi ugodne odgovore velike večine, če ne vseh vlad».

Odgovor: «ZSSR še vedno priporoča, da bi se velike države sešle in vzpostavile mir. ZSSR je bila tista, ki je zahtevala sklicanje pariške konference in nima nobene odgovornosti za njen propad. Ta odgovornost pade v celoti na ZDA».

Že večkrat smo opazili, da sovjetska propaganda v zadnjih letih uporablja gesla, na katera morejo nasesti samo ljudje, ki nimajo dobrega spomina. Prav glede pariške konference se nam zdi, da so ministri že pripravili dnevni red, da so celo predlagali ZSSR tri dnevne rede, med katerimi bi lahko izbirala, vendar je z vedno novimi zahtevami povzročila neuspeh konference. Takrat se je pokazalo, da se ZSSR še ne počuti popolnoma gotovo, da bi svoje satelitske države lahko pustila brez svojega oboroženega nadzorstva. Če bi se namreč v Parizu in pozneje med samimi štirimi zunanjimi ministri pogodili za podpis mirovne pogodbe z Nemčijo in Avstrijo, bi se morala sovjetska vojska tudi umakniti iz Poljske, Madžarske in Romunije.

MARSHALL PODPIRA vladni načrt za podporo tujini

Pred senatno komisijo je izjavil, da bi bilo boljše, če bi črtali fonde za ameriško oborožitev in izvršili načrte za zgraditev evropske obrambe

WASHINGTON, 27. — Pred zunanje politično komisijo za zunanje zadeve, ki proučuje vladni načrt za nakazilo 8 milijonov in pol dolarjev za načrt vojaške in gospodarske pomoči tujini, je danes pričal tajnik za ameriško obrambo, general George Marshall. Povedal je, da so od marca 1950, do konca junija letošnjega leta poslali preko morja 1.600 ladij, polnih vojaškega materiala. Vrednost teh pošiljk znaša preko milijon dolarjev. Med poslanim materialom je bilo 4.500 tankov, 900 letal, 2.900 težkih topov, več kot 190 vojaških ladij in 19.000 vozil.

Doslej so uresničili 80 odst. načrta pomoči, do konca leta pa ga bodo popolnoma: razen seveda nekaterih predmetov, ki jih primanjkuje.

General Marshall je dejal, da bodo odobrili zahtevana nakazila, ki jih predvidevajo za letošnje leto. Material bodo odposlali do konca 1951. Atlantskim državam bodo najprej poslali material, ki ga potrebujejo za vežbe, da bo tako general Eisenhower dobil potrebne čete.

General Marshall je pozdravil načrt za medsebojno pomoč. Dejal je, da je to nujen načrt in da so v najkrajšem času potrebne čete za varnost zahodnih držav.

Ko ga je predsednik komisije, demokrat Connally vprašal, če bi bilo po njegovem mnenju bolje, da bi črtali fonde za ameriške oborožene sile, kot pa tiste, namenjene za pomoč drugim državam, je Marshall odgovoril, da je potrebna izvršitev načrtov za pomoč evropskim državam in bi zmanjšanje teh dobav slabo učinkovalo na zgraditev evropske obrambe. Evropa potrebuje danes 2 in pol milijona izvežbanih mož. Marshall je prepričan, da bi bilo bolje, če bi zmanjšali fonde za ameriško obrambo, kot pa evropsko oborožitev.

Med drugim je tudi zagovarjal uporabo španskih pomorskih in letalskih oporišč in izjavil, da so ZDA zelo zainteresirane glede španskih oboroženih sil. Glede sedanjih amerikanskih namenov do Španije je izjavil, da so ZDA v tem smislu dosegle že precejšnji napredek.

Ko je govoril o evropskem gospodarstvu je dejal, da se to dviga iz razvalin in bi padla evropska morala, če bi ZDA preveč pritiskale pri oborožitvi.

O umiku ameriških čet v Evropi bi bilo mogoče govoriti šele leta 1953. Leta 1952 bodo imele ZDA v Evropi 400.000 mož, (340.000 suhozemnih) čet in 60.000 letalcev). Vojaške sile evropskih držav bi morale isto leto doseči 2,5 milijonov mož. 500.000 mož v rezervi pa bi nastopilo 90 dni potem, ko bi nastopila morebitna vojna.

„Journal de Geneve" o Talalovem zdravju

ŽENEVA, 27. — Včerajšnja vest, da je jordanski prestolonaslednik Talal odpotoval v Amman, je bila še preuranjena. Vplivni švicarski list «Journal de Geneve» piše, da bo moral Talal še dolgo časa ostati na kliniki. Njegova živčna bolezen je taka, da morajo prej zdravniki natančno proučiti vse vesti, preden mu jih sporoče. List pravi, da je bolnik popolnoma izoliran od zunanjega sveta. Umor njegovega očeta je zelo slabo vplival na princa. Takoj ko je izvedel o atentatu, je poslal brzojavko v Amman in zahteval podrobnosti. Zlasti ga je skrbelo, če je bil ranjen še kak drug član družine.

SHINWELL O PRIPRAVLJENOSTI ZSSR in uresničenju angleških obrambnih načrtov

Na posebni tiskovni konferenci je izjavil, da ima ZSSR danes 215 divizij - Angleški načrt bodo uresničili, če bodo na razpolago materialna sredstva in delovna sila

LONDON, 27. — Angleški minister za obrambo Shinwell, je danes govoril novinarjem o angleških načrtih za obrambo. V glavnem se je omejil, na zanikanje obtožb, po katerih bi načrt 4,6 milijard šterlingov za dobo 3 let, težko vplival na angleško gospodarstvo. Njegov namen je bil tudi zavrniti obtožbe laburistične levice. Dejal je: «Sedaj smo v kritičnem trenutku, ko ni mogoče govoriti o zmanjšanju načrtov in povratku na staro pot». Shinwell je dejal, da ima ZSSR skupno s svojimi sateliti pod orožjem 5,67 milijonov mož, poleg letalstva, ki se vedno povečuje in velikega ladjevja podmornic.

Ko je govoril o angleškem načrtu za oborožitev je dejal: «Zadovoljen sem, da je to del našega splošnega napora. Mi ne moremo storiti drugega. V nasprotnem primeru bi spravili v nevarnost celotno atlantsko organizacijo in vzeli pogum našim prijateljem. Tisti dan, ko bomo mogli z našimi prijatelji v atlantskem paktu, primerjati naše sile s silami ZSSR, bo dan ko bomo mogli upati na mir in resnično varnost. To je naš namen».

Shinwell je dejal, da ima ZSSR 175 divizij, poleg 40 protiletalskih in topniških divizij. V primeru mobilizacije bi bile te sile podvojene. V Vzhodni Nemčiji imajo Rusi sedaj 18 oklopnih in 4 pehotne divizije. Ena sovjetska divizija šteje 12 tisoč mož. V letu takoj po koncu vojne je ZSSR izdelala preko 5000 vojnih voz. Sovjetsko letalstvo ima 800.000 mož in preko 19.000 letal. Letno izdela 10.000 letal. Ima 350 letališč na zahodnem delu sovjetskega bloka. Sovjetska mornarica šteje 600.000 mož.

ZSSR izdela letno 27,6 milijonov ton jekla, njena proizvodnja nafte znaša 37,8 milijonov ton, izkoplje 264 milijonov ton premoga in ima na razpolago 90 milijard kw na leto.

Shinwell je dejal: «V celoti porabi ZSSR 13 odst. narodnega dohodka za obrambne stroške. To so številke, ki so jih objavili, medtem ko so tiste neobjavljene, dosti večje».

Shinwell je še dejal, da zahodni blok izdela dosti več kot sovjetski. «Vendar smo zelo še daleč, da bi dosegli približno razmerje z Rusi. Veliko je nestabilnih področij. S tem nastaja nevarnost napada. Potreben je hiter napredek v organizaciji številnih virov, ki jih imamo na razpolago, če hočemo priti na prvo mesto in prekositi SZ. Tudi glede človeškega potenciala se ne bo treba bati ničesar, če bo mogel atlantski pakt izvršiti svoje načrte».

Anglija in Francija bosta imeli kmalu pod orožjem milijon mož, medtem ko bodo imele ZDA kmalu 3 in pol milijona. Odgovoril je tudi na oporekanje nekaterih krogov, ki so izjavili, da kljub temu, da je oborožitev potrebna, ni materialno uresničljiva. Shinwell je izjavil, da ta načrt uresničujejo in da ga bodo dokončali, če bodo našli potrebna materialna sredstva in delovno silo.

Nekemu novinarju, ki je vprašal, če ni nihče nasvetoval sestanka za razorožitev, je Shinwell odgovoril: «Niso dali nobenega predloga za ta sestanek, vendar je logično, da so v Parizu govorili tudi o tem. Nikoli ni mogoče reči: Rusija bi mogla v vsakem trenutku nasvetovati tako konferenco. Mi bomo vedno pripravljeni poslušati ta nasvet».

Nek drug novinar je bil zaskrbljen zaradi obsežnosti angleškega načrta za oborožitev. Shinwell mu je odgovoril: «Moram vam reči, da imamo v tem trenutku dovolj sredstev za letošnje leto. Nadaljeval je, da je mogoče reči, da Rusija ne bo zadovoljna s številkami, ki jih je povedal glede njenih oboroženih sil. Omenil je še, da ne smatra, da bi ruska proizvodnja sedaj pričela padati.

Jutri odstop Venizelosa?

ATENE, 27. — Grški ministrski predsednik, liberalec Venizelos, je javil danes zvečer, da ima namen jutri podati ostavko vlade.

Berlinska blokada

LONDON, 27. — Predstavniki angleškega zunanjega ministrstva so izrekli zaskrbljenost zaradi sedanje blokade oblasti Vzhodne Nemčije proti trgovini med Berlinom in Zahodno Nemčijo. Dodali so, da nimajo ničesar dodati k obvestilu visoke komisije, po kateri si ta pridržuje pravico, da «podvzame potrebne ukrepe za ponovno vzpostavitev svobodne trgovine».

Dve pogodbi o pomoči Somaliji

NEW YORK, 27. — Danes sta stalni opazovalec OZN, veleposlanik Gastone Guidoti v imenu Italije, kateri so ZN poverili zaupniško upravo Somalije, in predsednik organizacije za tehnično pomoč ZN, Byron Price, podpisala dve pogodbi o tehnični pomoči ZN omenjeni bivši italijanski koloniji.

Prva pogodba, takoimenovani osnovni sporazum, pooblašča Italijo, da se pogaja z OZN in njenimi strokovnimi organizacijami glede tehnične pomoči Somaliji. V smislu druge, dodatne pogodbe, bodo ZN poslali v Somalijo šestčlansko komisijo, kateri bo načeloval ameriški gospodarstvenik dr. William H. Bean, ki je v glavnem tajništvu OZN poročevalec za gospodarski napredek in ustaljenost.

Nevihta nad Foggio

FOGGIA, 27. — Danes ponoči je bila velika nevihta nad Garganom. V Manfredoni je voda zalila 30 stanovanj. Neurje je tudi prizadelo Monte Sant'Angelo in San Viovanni Rotondo. Zveze s tema dvema krajema so prekinjene. Voda je zalila rudnik boksita «Montecatini». Trije rudarji so utonili.

Po zadnjih vesteh iz Manfredonie je tam 130 družin brez strehe. Iz rudnika San Giovanni Rotondo pa javljajo, da je bilo v nevarnosti 100 rudarjev. Rešili so jih, ker so jih pravočasno obvestili o nevarnosti.

KINO

V TRSTU

Rossetti. Zaprto zaradi poletnega odmora.
Excelsior. 16.30: «Razkošna križarka», G. Brent, J. Powell.
Nazionale. 16.30: «Dora, punčka plavolaska» J. Haver, M. Stevens.
Fenice. 17.00: «Izsiljevalec Jack» H. Duff, B. Donlewy.
Filodrammatico. Zaprto zaradi prenovitve.
Arcobaleno. 16.30: «Vsaka ima svoj čar» M. O'Hara, D. Kaynes.
Astra Rojan. 17.00: «Poročna ...» G. Cooper, A. Stern.
Alabarda. 16.00: «Gusarka» L. ... Carlo, F. Fried.
Azzurro. 16,00: «Francis, govoreči mezeg».
Garibaldi. 15.00: «Tovariš», C. Colbert, C. Boyer.
Ideale. 16.30: «Divja ljubezen» R. Scott.
Impero. 17.00: «Rdeče skale» G. Montgomery, E. Drew.
Viale. 16.00: «Vesela ježa», S. Laurel, O. Hardy.
Vittorio Veneto. 16,00 «Romantični pustolovec» G. Pick, J. Parker.
Italija. 16.00: «Nore stvari» J. Carson, L. Albright.
Kino ob morju. Zaprto zaradi poletnega odmora.
Marconi. 16.30: «Tajinstveni ...» M. O'Brien, H. Marshall.
Massimo. 16.00: «Pekel v puščavi» G. Tierney, G. Landers.
Novo Cine. 16.00: «Pomlad». J. Mc Donald, Nelson Eddy.
Odeon. 16.00: «S.O.S. Džungla» R. Calhom.
Radio. 16.00: «Južno od Tahitija» B. Donlewy, M. Montez.
Savona. 16.00: «Pomorski orli» G. Cooper.
Vittoria. 16,00: «Ljubezen v podstrešjih» J. Crain, W. Holden.

POLETNI KINO:
Javni vrt. 20.45: «Vitezi s Severa Zapada».
Rojan. 20.45: «Kačje brezno».
F. Severo. 20.45: «Ne reci mi...»
Školjet. 20.45: «Uporna nevesta».
Brocchetta. 20.45: «Mlin ob Padu».

RADIO

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA

SOBOTA 28.7.1951.

Oddaja v slovenščini:
Poročila ob 7.00, 13.30, 19.30, 23.05 — 7.15 Jutranja glasba. 13.00 Zabavne Hrvatske narodne. 14.00 Zabavne melodije. 14.30 Od včeraj do danes. 14.35 Čajkovski: Serenada za godalni orkester. 17.30 10 let revolucije. 18.00 Godbe na pihala. 18.15 Skoz svet in čas. 18.35 ... vec: Možiček - suita. 19.00 ... jeseniški delavski zbor «Tone Čufar». 21.00 Veder sobotni večer. 21.30 Priljubljene melodije. 22. Lahka glasba. 22.30 Plesna glasba. 23.10 Glasba za lahko noč.

Oddaja v italijanščini:
12.00 Operni baleti. 12.45 Glasba iz filmov. 13.20 Intermezzo. 20.00 Ritmi na klavir. 20.45 ... uverturi.

SLOVENIJA
6.15-7.00 Jutranji koncert. 12.00 Operna glasba. 12.40 Zabavna glasba. 13.00 Potujemo po svetu v glasbi. 14.00 Veseli kvintet. 14.40 Baletna glasba. 15.15 Zabavna glasba. 15.30-16.00 Prenos iz Maribora. 18.00 Živio, valček. 18.. Slovenske narodne pesmi. 19... Drobne skladbe velikih mojstrov. 20.00 Harmoniko igra Avgust Stanko. 20.20 Lahek večerni koncert. 20.50 Veseli večer. 21.30 Zabavni orkester Radia Ljubljana. 22.30 Za ples in razvedrilo. 23... Za ples in razvedrilo.

TRST II.
7.30 Jutranja glasba. 11.30 ... vsakega nekaj. 12.00 Ljudje in ... zori. 12.15 Koncert pestre glasbe. 13.00 Za oddih in kratek čas. 13... Lahka glasba. 17.30 Plesna glasba. 18.00 Glas Amerike. 18.15 ... Koncert za dve violini in orkester. 18.31 Valčki, polke in mazurke. 19.00 Oddaja za najmlajše. 19.30 Pojeta Jean Sablon in Bing Crosby. 20.10 Pestra glasba. 20... Orkester Kostelanetz. 21.00 Koncert pevskega zbora Ivan Cankar od Sv. Jakoba. 21.20 Dunajski motivi. 21.30 Operetne uverture. 22.00 Sobotni variete. 22.30 Za ples in kratek čas. 23.35 Polnočna glasba.

TRST I.
7.45 Jutranja glasba. 11.30 ... lodičen orkester. 12.00 Harmonikarka Audenia Tonelli. 12.20 ... iz vseh krajev. 13.25 Orkester modernih ritmov. 14.15 Veseli ritmi. 14.30 Lahka glasba. 15.45 Oddaja za bolnike. 16.30 Francoska operetna glasba iz leta 800. 18... Simfonični koncert. 19.00 Glas Amerike. 19.15 Oktet jazz. 19.35 ... sele harmonike. 20.33 Moderni ritmi. 21.45 Diletanti glasbe iz 800. 22.20 Enodejanka. 23.25 ... na glasba.

ŠPORTNI DNEVNIK

Z neverjetno zmago Koblet potrdil nadmoč

Ob izredno visoki povprečni brzini Hugo pet minut pred drugim - Tour s tem praktično zaključen

Tour je star; lahko izdihne v oblake svojo kosmato dušo. Izgubil je na svoji privlačnosti. Preveč nas je napital s senzacijami, zanimivostmi in ko tega ni več, bi se ga radi otresli.

Poslovil se je z nad vse posrečenim prizorom. Tisoči in tisoči gledalcev v ekstazi ploskajo svojemu benjaminu Hugu Kobletu, ki si je prihranil za domače dirkališče svojo največjo letošnjo zmago na Touru. Lastnoročno je potisnil med staro šaro vse debate okoli svoje osebe, dal je nekako piko na «i» svoji zmagi; pokazal je na najjasnejši način, da ni zmagal zarade krize drugih, marveč zares zato, ker je najboljši, ker mu v taki formi nihče ne bi mogel zmage preprečiti. To je bilo danes jasno tudi najbolj zaslepljenim šovinistom.

Coppi je na Izoardu v težki, strmi in razmeroma dolgi etapi dobil ob znanih psiholoških pogojih samo štiri minute nad Kobletom. Bilo je toliko krika in vika. Kaj bi morali torej reči o Hugu, ki je v samih 97 km dobil pred Coppijem več kot sedem minut, in ki je pred ciljem prehitel Geminianija (startal je 12 minut pred Kobletom). Kaj bi rekli o Kobletu, ki je že po nekaj desetinah kilometrov dohitel Bartalija, zastarelega idola, ki je tudi imel štiri minute naskoka pri startu. Z današnjo legendarno zmago vstopa Hugo Koblet v stisnjen krog onih, ki v kolesarstvu zaslužijo naslov «Velik». In taki se ne rodijo vsak dan.

Ko smo povedali to, nam drugega ne preostane mnogo. Pohvalimo lahko presenetljivo vožnjo večini nepoznanega Belgijca Decocka, čigar skoraj senzacionalni čas pade v senco Kobletovega, za katerega so vsi superlativi premajhni. Omenimo lahko podvig Barbotina, povratek v formo Magnija, solidnost Ockersa, ki vozi prav tako enakomerno kot Koblet, a za razred slabše. Vedno je med prvimi desetimi, kljub temu, da nima delati reklamo nobeni tvornici švicarskih ur.

JACQUES COPAIN

22. ETAPA S KRONOMETROM, AIX LES BAINS - GENEVA, 97 KM:

1. Koblet 2.39'45" povprečno 36.439 na uro); 2. Decock (Belgija) 2.44'35"; 3. Barbotin 2.44'44"; 4. Magni 2.45'28"; 5. Ockers 2.46'10"; 6. Coppi 2.47'13"; 7. Bartali 2.47'50"; 8. Lauredi 2.47'52"; 9. L. Lazarides 2.50'18"; 10. Morvan 2.51'11"; 11. Mirando 2.51'18"; 12. in 13. Biagioni, Geminiani 2.51'43"; 14. Bauvin 2. 51'55"; 15. L. Wellemann 2. 52'20"; 16. Bobet 2. 52'33".

LESTVICA:

1. Koblet 126.02'51"; 2. Geminiani 126.24'51" po 22'; 3. Lazarides 126.27'07" po 24' 16"; 4. Bartali 126.32'00" po 29'09"; 5. Ockers 126.35'40" po 32'49"; 6. Barbotin 126.39'31"; 7. Magni 126.44'15"; 8. Bauvin 126.48'44; 9. B. Ruiz 126. 48'46"; 10. Coppi 126.49'42".

* * *

FLORENCA, 27. — V ponedeljek se začne poseben tečaj za italijanske nogometne trenerje, da bi si osvežili in modernizirali svoje znanje. Predavali bodo znani domači in tuji strokovnjaki. Skozi ta tečaj bodo šli skoraj vsi trenerji moštev A lige. S tem upajo dvigniti kvaliteto domačih nogometašev.

Najlepše darilo Hajduk-Partizan 6-0

SPLIT, 27. — V prvi tekmi turnirja «jugoslovanske velike četvorice» je danes Hajduk premagal po nadmočni igri nekompletnega Partizana s 6-0. Lepšega darila pač Splitčani svojim navijačem niso mogli dati. Jutri igrata Dinamo in Crvena zvezda. Crvena zvezda ne bo nastopila v svoji najmočnejši postavi, ker so se nekateri igralci vrnili z nesrečne brazilske turneje poškodovani.

Impanis vodi

WALDSHUT, 26. — Nemec Schwarzenberger je zmagal na šesti etapi kolesarske dirke «Po Nemčiji». Drugi se je plasiral Belgijec Impanis, ki je s tem zasedel prvo mesto v skupni klasifikaciji.

* * *

MILAN, 26. — Italijanska lahkoatletska reprezentanca je odpotovala iz Milana v Bruxelles, kjer bo nastopila v soboto in nedeljo proti Belgiji.

VLADA SKRBI za naklonjenost državljanov

LONDON, 27. — Direkcije petih pomembnih nogometnih klubov Anglije so naredile vse potrebno, da se skliče izredno zasedanje angleške nogometne zveze, na katerem bi razpravljali o vladnem ukrepu, ki prepoveduje prenos nogometnih tekem po radiu. Nogometna zveza bi morala na vsak način preprečiti ta, za Anglijo nezaslišen, ukrep.

Vlada je prepovedala vsakršen radijski prenos nogometnih tekem.

* * *

SOUTHAMPTON, 27. — V klubskem teniškem prvenstvu je Tony Trabert premagal Arta Larsena z 8-6, 4-6, 6-1, 6-2. V finalu bo Trabert igral proti Pattyu.

DAVISOV POKAL

Švedska - Zah. Nemčija 2-0

Švedi so mnogo močnejši nasprotnik

BAASTAD, 27. — Začelo se je finalno tekmovanje evropske cone Davisovega pokala med Zah. Nemčijo in Švedsko. Skandinavci gredo v borbo prepričani, da bodo odnesli iz nje skoraj stoodstotno sigurno zmago.

V prvi igri je Lennart Bergelin premagal precej gladko edini steber nemške reprezentance Gottfrieda Von Cramma s 6-4, 6-1, 6-4. Bergelin je dobil igro v samih 67. minutah. Von Cramm je pred 3000 gledalci zaman iskal slabo točko nasprotnika. Bil je stalno v obrambi, kar mu je onemogočilo agresivne namere.

Švedska zmaga je torej samo še vprašanje časa. Bucholz, drugi Nemec v igrah posameznikov, nikakor ne more upati, niti na eno točko. To že zadostuje za poraz.

Ob Rayevem odhodu je prišlo do majhnega incidenta. Nekaj zaslepljenih občudovalcev - kaže tudi oglušenih — ni slišalo tuljenja ladijske sirene. Na lepem so se znašli na odprtem morju. Že so mislili, da bodo zastonj videli Ameriko, ko je komandant staknil motorni čoln in jih prepeljal na suho.

* * *

HELSINKI, 27. — Tudi Velika Britanija se je službeno prijavila na olimpijske igre v Helzinkih.

V zadnjem trenutku nam je prišla vest, da Švedska vodi z 2-0. Davidsson je namreč porazil Bucholza s 6-2, 6-1, 6-4.

Ray odpotoval na trening

LE HAVRE, 27. — V trenutku odhoda iz Francije je bivši svetovni prvak srednje kategorije Ray «Sugar» Robinson odločno zanikal vest, po kateri naj bi zapustil ring. «Nasprotno» — je dejal — «v Ameriki bom šele začel resno trenirati, da bom lahko poplačal Turpinu. Vrnil se bom decembra v Evropo in tedaj bom organiziral novo turnejo po vseh deželah».

KINO NA OPČINAH

predvaja danes v soboto na prostem barvani film

„Trije Mušketirji"

Začetek ob 18. in 20.30 uri

Ta film optimizma je posnela po znanem romanu Dumasa družba MGM s svetovno znanimi igralci

TENDA LALA

NAPISAL FRAN MILČINSKI · FRIDOLIN ŽOLNA

13. Dobri Peter Petrovič je postajal rdeč od vneme in hkrati zelen od zavisti! «Kje tukaj? Kdo? Kako? Kdaj?» je hitel in lovil sapo.

«Imam priče», sem mu odgovarjal in ga počasi pražil na lastni radovednosti kakor janjca na žerjavici. «Fine priče, prima priče. — Peter Petrovič,» sem rekel, «ta reč bi bila za vas in za vašo bistro tikvo. Pa je škoda», sem rekel, «ko ste baš zaposleni že z drugo važno preiskavo».

Koj me je razumel, pasji sin. Besedice ni črhnil. V pesku je tičal količek, zasadil ga je bil, veste, da ja kazal dragoceno lice mesta, kjer se je dognalo hudodelstvo. Ta količek je izdrl in ga vrgel v kraj. Še dvakrat je podrsal s škornjem — rsk, rsk — pa je bila izbrisana slednja sleherna sled veleizdaje. Segel mi je v roko — kupčija je bila sklenjena. No, in potem sem mu odstopil in izročil zaklanega državnega orla, pošteno in z vsemi podrobnostmi in dokazili.

Bratci, tulil bi, tako mi je bilo hudo.

Še tisti dan je završalo po mestu. Na cestah so se pojavile patrulje, v vojašnicah je bila pripravljena oborožena sila, zaprli so žganjarne, zastražili javna poslopja, ustavil promet in brzojav. «Pri veselem kozaku» je bila hišna preiskava, razdejali so pohištvo, razkopali stene, razdrli strope in pode, pobrali vse, kar je bilo pisanega ali tiskanega. Enako v obeh hišah na desno in na levo stran. «Veselega kozaka» in vesoljni njegov rod do četrtega kolena so vteknili v zapor. Listi zaplenjeni. Razburjenje velikansko.

In Kolarabov, ta pajac — junak in rešitelj domovine! Odlikovan z rumenim gumbom III. razreda na desnem rokavu! In je nosil ta gumb, vam pravim, kakor da ni gumb za dva solda, ampak eden izmed sedmerih čudežev sveta.

Jaz pa, ljubčki moji, ki bi edinemu šla po pravici vsa zasluga in gumb tudi, jaz sem moral lepo tiho ždeti doma, s stisnjenimi zobmi zijati v strop in pokoro delati za svojo malo Tenda Lalo. Da, da! — No pa zdaj ni več majhna, zdaj je že donda. Danes smo obedovali češpljevce, jaz sem jih deset spravil pod streho, ona petnajst. —

Tako je pripovedoval prijatelj Ivan Ivanovič Selan. Nagnil je svoj kozarec. Prazen je bil, pa je vzdihnil, pogledal na uro in izjavil, da gre domov.

Pri našem omizju je sedel tudi oficijal Nace in ta je bil tak, da je hotel vsako storijo slišati prav do konca, do pogreba in še naprej do zadnje sodbe. Ta mu je branil.

«Čakaj no, kam se ti mudi! Pomagaj mi pri mojem poliču! Boš vendar do kraja povedal, kako se je izteklo z ono zaroto in z državnim orlom, ne? Glej ga!

Ivan Ivanovič je po mizi porinil svoj kozarec, da mu ga je oficijal napolnil z domorodno kapljico. Počasi je srkal, tlesknil z jezikom, potem je nadaljeval.

— Dušice zlate, kako je bilo, vas zanima? Kako drugače, nego da so «veselega kozaka» in njegovo ženo pošteno počili. Obesili ju baš niso. Veleizdaja, veste, ni država. Preiskava je bila sila natančna, tri leta je trajala in tri leta je trajal preiskovalni zapor. Stvar sta imela v rokah preiskovalni sodnik Korbačev in državni pravdnik Mjasojedov, izborna kriminalista. Oba sta bila povišana in živita zdaj v Petrogradu. No in dejanski stan, ki ga je preiskava dognala in ugotovila, je bil tale:

Titularni svetnik Bakalajev je bil mačkovit in je večerjal «Pri veselem kozaku» piščanca v kisli juhi. Pa se je zgodilo, da je naletel v svoji porciji kar na dva vratova in dve glavi. Na glas se je zavzel. Poleg je sedel častiti Porfirij Jerušim, profesor na liceju, priznana glava na polju naravoslovne vede, škoda ga, da se je zapil. Par let potem je bilo, so ga našli neko jutro zmrzlega pod mostom, slečenega in v sami srajci — nemara je mislil, da je doma in gre spat. Porfirij Jerušin je torej sedel poleg Bakalajeva, pa se je zanimal za dvoje glav v kisli juhi in je izjavil, da izmed ptičev, kar jih veda pozna, ima dve glavi edinole državni orel. No, in tako je bil sum neizogiben, da so «Pri veselem kozaku» zaklali državnega orla in ga skuhali v kisli juhi.

Ali bratje moji, «veseli kozak» ni bil pravoveren človek, da bi se klanjal oblastvom in njih modrosti, ampak je tajil in se branil. Najel si je tri zagovornike, trosili so rublje, kaj vem, kaj so vse počeli, in res se jim je posrečilo in so pravico zasukali tako, da tisto v kisli juhi ni bil dvoglavi ruski orel, ampak so bili deli dveh navadnih domačih piščancev.

«Pa praviš, da sta bila vendar obsojena krčmar in krčmarica?» je vprašal oficijal.

«Kako si pa mislil, moj dobrotnik?» je odgovoril Ivan Ivanovič, «kogar prime sodišče, je vsak kriv — če ne tega kaznivega dejanja, pa drugega: grešniki smo vsi. — Ali veš, kaj je preizkuševalni zavod za živila? Vidiš, v teku triletne natančne preiskave so pozvali tudi ta zavod, da poda svoje mnenje, pa je sporočil: Dve mrtvaški glavi v eni porciji kisle juhe sta preveč in zoper postavo, naj sta prav kurji, no, in na tej podlagi je sodišče usekalo «veselega kozaka» in zakonsko njegovo družico vsakega za tri mesece v ječo. Ne radi veleizdaje, ampak ker sta kršila zakon o živilih. To je glavna stvar, da sta bila obsojena! Po katerem paragrafu, je končno enako.

Moralični uspeh, ljubčki moji, je bil in ostal vseskozi ko po naši strani, na strani policije v najpopolnejši meri. Ali menite, da so nam malo zavidali oni v Odesi in v Moskvi? Edini Petrograd nas je prekosil. Kaj store, ti poreči? Nalašč so si naročili atentat na generalnega gubernatorja — saj ste brali — je njega in adjutanta je odnesla bomba, da ni ostalo več za pogreb kakor kape, škornja in senčnik kape — lahko samo zato, da so lahko bolj v živo preganjali nihiliste. Zenijalna taktična teza!»

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6, III. nad. — Telefon štev. 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANČIŠKA št. 20. — Telefonska št. 73-38. OGLASI: od 8.30 - 12 in od 15 - 18. - Tel. 73-38. Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60. finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir. Za FLRJ: Za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din.
Odg. urednik STANISLAV RENKO. — Tiska Tržaški tiskarski zavod. — Podruž.: Gorica, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 11-32 - Koper, Ul. Battisti 301a-I, Tel 70.

NAROČNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. Cona B: izvod 6, mesečno 150 din. FLRJ: izvod 6, mesečno 150 din. Poštni tekoči račun za STO - ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Ljubljana, Tyrševa 34 . tel. 20-09, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1-90332-7. — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. - TRST